

Hoover Didelis Žmogus Dideliam Darbui

Hooverio tėvas buvo Jesse Clark Hoover, kaimo kalvis, iš West Branch, Iowa. Jo tėvas sutaisydavo ukės mechanizmus, parduodavo ukės įrankius ir pats išdirbinėdavo metalinius daiktus. Jo motina buvo Hulda Randall Minthorn Hoover. Ji buvo puikaus budo, lėta ir išmintinga. Hooveris turėjo vargingą gyvenimą jaunystėje, dirbo nuo pat mažumos ir per savo pastangas ir sunkų darbą tapo garbingu žmogumi. Jo tėvai numirė ir jis pasiliko našlaičiu, tai nuo dešimties metų, jis gyveno pas įvairias gimes. Jis dirbo dienomis, vakarais gi mokinosi ir sutaupeis \$200. dolių stoji į Leland Stanford universitetą mokytis inžinierystės. Baigė tą kursą 1895 metuose. Pradėjo savo darbą kasyklose ir paskui kilo aukštyn iš priekšties savo gabumų. Jis buvo pasiūstas į Australiją, Kiniją ir Londoną atlikti svarbius inžinierystės darbus. Paskui 1908 metuose pradėjo savo karjerą kaip kasyklų inžinierius. Jo žmona, Lou Henry Hoover, su kuria apsiavė 1899 metuose, yra teipgi baigusi aukštus mokslus. Jų vaikai tai Herbert Clark, Jr. ir Allen Henry.

Herbert Hoover yra statytojas. Jis visuomet buvo kaip ir žvalgas. Sulaukdamas 40-tus metus, 1914 metuose jis išgelbėjo Belgijos žmones iš bado ir nelaimės. Kada Jungtinės Valstijos stoji karan, 1917 metuose, jisai turėjo darbą saugoti maisto atsargą. Darbą atliko pasekmingai. Užsibaigus karui, šioji šalis ir visos pasaulis vėl kreipėsi prie Hooverio, nes žinojo, kad jam pasiseks. Jisai vedė Amerikos Pagelbos Administraciją. Jam teipgi pasisekė atlikti tą darbą. Jisai buvo Komercijos Kabineto sekretorius nuo 1920 metų iki 1929 metų, 8 metus po prezidento Harding ir prezidentu Coolidge.

Herbert Hoover budamas prezidentu susitiko su didele ekonomijos depresija ir dabar baigia ją pergalėt. Kada visas pasaulis stovėjo prie finansiško sugriuvimo, Hooveris jį išgelbėjo su karės skolų išmokėjimo atidėjimu. Dar nė joks prezidentas neturėjo tokį milžinišką darbą išgelbėti šios šalies prekybą, pramonę, bankus nuo prapulties. Nė vienam prezidentui neteko aprūpinti bedarbių su darbais. Jisai buvo šauktas prie tokio darbo, nes žmonės žinojo, kad tą galės atlikti ir turėjo pilną pasitikėjimą.

Šios šalies atsigavimas remiasi ant pasitikėjimo. Sukliudyt šita pasitikėjimą reikštų apvertimą ne tik prekybos, bet ir viso veikimo priklausančio nuo prekybos. Jei administracija pasikeistų, abejonė užimtų pasitikėjimo vietą ir įvyktų nepastovumas. Tas sutrukdytų Hooverio pradėtą darbą. Jis žino kaip tą darbą užbaigt. Todėl, balsuotojai mato reikalą, kad šio didelio žmogaus darbas neturėtų būti sutrukdytas bet varomas toliau iki nuolatinis gerbus išsiplatinis visoje šaly. (Skelbimas)

Rusai Kyla Prieš Stalino Diktaturą

Varšuva. — Daugiau kaip 800 revoliucionierių, kurie nesutinka su Stalino taktika, tapo areštuoti Maskvoje ir bus ištremti į Sibirą. Jų areštai prasidėjo areštavus ir išmetus iš partijos 24 opozicijos vadus, įskaitant Zinovjevą ir Kamenevą.

Žvalgybos surinktomis žiniomis, opozicija tiek toli nuėjo, kad atlikė slaptą konferenciją Maskvoje, kurioj tapo priimtas 160 puslapių programos, kuris smerkia Stalino ir reikalauja, kad Rusija grįžtų, prie 1927m. stovio, kada nebuvo prasidėjusi piatiltetka.

Sunaikinta 1,122 Namai

Tokio. — Kamatsu miestely, Japonijoje, kur sudėgė 600 namų, nebuvo galima kitaip sutabdyti gaisro plėtimosi, kaip tik sunaikinti likusius namus. Gaisrininkai dėl to susprogdino dar 400 namų. Iš viso sunaikinta 1,122 namai. Nuostoliai siekia \$1,880,000 sumą.

No. 45-tas

Tel. Dial 5-1094

WORCESTER, MASS., 5-tą LĀPKRIČIO (NOV.), 1932 M.

Kaina 5 Centai

Vol. XVI

Anglijos Valdžia Ruošia Naują Pagelbą Bedarbiams

Londonas. — Stanley Baldwin, Tarybos Prezidentas, pranešė, kad valdžia ketina įvykdyti įstatymus aprūpinimui bedarbių Britanijoje. Šis reikalas bus paminėtas karaliaus kalboje, Parlamento naujos sesijos atidaryme, lapkričio 22-trą dieną.

Bedarbiai demonstrantai, kurie susirinko Londone ir išreiškė valdžiai savo reikalavimus, dalis jų sugrįžo ten, iš kur atėjo, bet dauguma iš jų pasiliko ir miega tose vietose, kurias miesto valdžia jiems parūpino. Šios sustojimo vietos tik ligalines ir bedarbiai turės apiešti jas šios savaitės pabaigoje. Bedarbiai nutarė pasilikti ant vietos, nes jiems vistiek ar name ar Londone, nes neturi nė ten nė čia darbų. Jie vaikščioja gatvėmis prašydami aukų pavalgyt ir londoniečiai juos gausiai vaišina.

Panaikino Prusijos Savivaldybę

Berlynas. — Šiomis dienomis Vokietijos prezidentas von Hindenburgas paskelbė naują dekretą, kuris panaikina visą Prusijos savyvaldybę, nes einant tuo dekretu prezidentas skiria Prusijai valdyti ne tik komisyonierių, kuriuo dabar yra kancleris von Popen, bet taip pat ir visus Prusijos ministereis.

Meksikos Valdžia Perima Bažnyčias Savon Globon

Guadalajara, Meksikoje. — Manuel Alvarado, kuris veda katedrą, paskelbė, kad delei bažnyčios viršininkų nenorėjimo peržengt naujus valstijos religinius įstatymus, pamaldos bažnyčiose laikinai tapo nutrauktos ir visos bažnyčios tapo perduotos valdžios žinion.

Kadangi nebuvo paskelbta apie nutraukimą pamaldų daugelis žmonių buvo susirinkę prie vienos bažnyčios. Tula mergina nuplėšė prie vienos bažnyčios padėtą valstijos ženklą ir ėmė kolioti valstijos valdžią. Ji tapo areštuota.

Nauji valstijos įstatymai, kurie dabar jėgo galion, palieka visoje valstijoje tik 58 kunigus, po vieną kunigą ant kas 25,000 gyventojų. Tokiu būdu apie 300 kunigų neteks darbo ir nebegalės kunigauti. Kadangi, kaip matyt, patys kunigai dar nežino, kurie jų pasilikis kunigauti, o kuriems teks kitur užsiėmimo ieškoti, tai prisibijodami bausmių, ir paliovė laikyti pamaldas bažnyčiose.

Prancūzų Planas Nusiginklavimui

Paryžius. — Paskutinėmis dienomis Prancūzijos ministeris pirmininkas Herriot'as plačiau išaiškino parlamentui nusiginklavimo planą. Jis tai padarė tik griežtai parlamentui to reikalaujant. Jis šį savo planą pristatys nusiginklavimo konferencijai Ženevoje. Jo planas štai kas įtraukta:

1). Panaikinti Vokietijos kariuomenę ir kitas profesiones kariuomenes Europoje. 2). Tvarkyti vokiečių policijos jėgas. 3). Bendra tarptautinė ginklavimosi kontrolė. 4). Lokarno sutarčių papildymas rytu Europoje. 5). J. Valstybes įtraukti į pasitarimų paktą, taip kad Kellogg paktas būtų griežtai vykdomas. 6). Priversti T. Sąjungos narius, kad jie griežtai sto-

Japonija Atkariavo Tsitsihar

Tokio. — Laikraščio Asahi korespondentas Tsitsihare pranešė, kad po sunkių kovų, kurios nesustojo per mėnesį laiką, Japonija pergalėjo luosnorių kiniečius (20,000 kareivių) ir neleido jiems paimti Tsitsihar žemės plotą. Visi luosnoriai pasitraukė atgal, tik tai liko 6,000 gelžkelių sargų sukilime, kurie dar stovi Hailar apylinkėje. Luosnorių žuvo apie 5,000 gi japoniečių žuvė dešimt. Dabar Japonija vėl turi Tsitsihar kraštą savo rankose.

Maskvos žiniose pranešta, kad pasiekta susitarimas dėl paliovos aštuonių japoniečių moterų ir vaikų, kurie pasiliko Manchoulyje. Generolas Hsu Ping—Weh laiko 149 žmones nelaisvėje. 36 moterys ir vaikai ir 39 vyrai yra Hailare nelaisvėje ir 18 žmonių kitose vietose šiaur — vakaruose Manžurijos. Japonijos generolas Kaiso išvyko laikyt derybas su generolu Hsu.

4 MILLJONAI IŠZUDYTA; 7 MIL. ISTREMTA

Ryga. — (Jei tikėt Donald Day Chicagos Tribune korespondento pranesimams, kurie parodo daug skaudžių faktų iš 14-kos metų bolševikų valdomosios Rusijos laikotarpio, tai bile kas gali susirūpinti tokia pavaldinių padėtimi). Štai ką jis rašo:

Bolševikai ruošiasi švesti 15 metų bolševikiškos valdžios sukaktuves. Jie pasigrobė valdžią Oficialiai nužudyta 1918 1919 žiemą 11,891 Neoficialiai tą žiemą nužudyta 20,000 Nuo bolševikų ir baltųjų teroro ir civiliniame kare žuvo, — oficialėmis skaitlinėmis 400,000 Oficialiu apskaitymu, žuvo 1920-1921 bado laiku 2,000,000 Žuvo Kronštado, Riazaniaus, Dono ir kituose sukilimuose 200,000 Išmarinta badu inteligentų 1,000,000 Nužudyta inteligentų 25,000 Nužudyta kunigų 2,500 Nužudyta valstiečių 250,000 Nužudyta darbininkų 25,000

Viso 3,934,391

Šios skaitlinės yra labai konservatyvės ir gal tikrasis žuvusių skaičius yra dar didesnis.

Tuo pačiu liaku ištremta Sibirą, į Solovecko salas ir kitus poliarinius kraštus:

Valstiečių 4,000,000 Volgos vokiečių 100,000 Spekuliatorių 550,000 Darbininkų 200,000 Kunigų 31,800 Prostitucijų 250,000 Benamių vaikų 200,000 Inteligentų 2,000,000

Viso 7,331,800

Prasidėjus kolektyvizacijai valstiečiai bandė priešintis ginklais ir per pirmus tris kolektyvizacijos mėnesius buvo, Pravdos pranešimais, 24,000 ginkluotų užpuolimų. Kiekvienas užpuolimas buvo nuožmiai baudžiamas. Tankiai čekistai iššaudydavo kas penktą nusikaltusio kaimo gyventoją. Paskui prasidėjo pasyvis priešinimasis. Valstiečiai paliovė dirbti, jei jiems neduodama grūdų. Valdžia padarė konsensiją, bet sėjami plotai nuolatos mažėja ir dabar plačiai išsiplatinęs yra badas.

Kadangi pusė Rusijos yra poliarinėje juostoje, kurioj gyvenimas veikt neįmanomas, bolševikai siūnia tremtinius tas vietas apgyventi, arba kiršti ten miškus. Daugelis tremtinių yra iš šiltesnių kraštų ir neturėdami tinkamų drabužių veik vi-

Lenkynės Tarp Republikonų ir Demokratų ir Socialistų

Republikonų partijos nacionalis komitetas paskelbė šeštadienio laikraščiuose rezultatus "šiaudinių balsavimų", pravesių dvejose grupėse universitetų ir kolegijų. Pirmą grupę apima šias mokslo įstaigas: Harvardo, Leland Stanford, Chicago, Wisconsin, Minnesotos, Princetono, Nebraskos, ir Iowos valstijos universitetus, Doane kolegiją ir Armour institutą. Šitose mokslo įstaigose 9,070 profesorių ir studentų balsavo už Hooverį, 3,898 — už Rooseveltą ir 3,587 — už Thomasą (socialistų kandidatą).

Kita grupė: Kalifornijos universitetas, Whittier kolegija, S. Dakotos universitetas, Park kolegija, Presbyterian Theological kolegija, Washington valstijos kolegija, Hamilton kolegija, Pietų, Kalifornijos universitetas, Lawrence kolegija, Washingtono universitetas, Ohio valstijos universitetas. Šitose mokslo įstaigose paduota balsų: už Hooverį 6,503, už Rooseveltą 2,891, už Thomasą 7,980. Čia Thomas, socialistų kandidatas gavo 1,447 daugiaus balsų už Hooverį ir tris kartus daugiau už Rooseveltą. Šituos balsavimus

lapkričio 7 d. (spalio 25 d., senuoju kalendor.) 1917 m., ir visi tie 15 metų buvo teroro, bado ir didžiausio Rusijos žmonėms vargo metai.

Teroras tebesiaučia ir dabar ir nežiurint aštrios cenzūros, vis ateina žinių apie naujus teroro žygius.

Rupestingai surinktomis iš visų galimų šaltinių žiniomis, parodo kiek bolševikai per 14 metų nužudė žmonių:

Madridas, Ispanijoje. — Valdžios atstovams ir techniškai komisijai prižiūrint ir matant tukstančiams žmonių, darbininkas Adrian Alvarez su pagelba savo išrastu "žuvies plaučiu," išbuvo po vandeniu 4 valandas. Jo išradimas, kuris išima iš vandens oksigeną ir suteikia jį plaučiams, yra taikomas tam, kad submarinai paskendus vistiek žmonės galėtų iš jos išsibelgti.

STATYS PIENO KONSERVAVAMS GAMINTI FABRIKĄ

Kaunas. — Didėjant pieno ukiui, kilo rimtas klausimas statyti fabriką pieno konservams gaminti. Pieno centras mano tokį fabriką statyti prie kurios nors pieninės. Fabrike bus gaminama kondensuotas (sutrūntintas) pienas su cukrum ir be cukraus ir dar pieno miltelių. Iš pradžių numatoma pagaminti eksportui konservuoto pieno apie 1,200 tukstančių litrų.

Britanija Ieis Kanados Kviečius Be Tarifo

Ottawa. — Pagal naujo prekybos pakto sąlygas paskelbtas šiandien, kviečiai iš Kanados ateis į Jungtinę Karalystę uždyka, gi iš kitų šalių kviečiams uždėtas generalis tarifas 3 nušimčių už bušelį (4.32 amerikoniškų centų).

KINIJOS MIRĖ 150,000 NUO EPIDEMIJOS

Šangajus. — Šimtas penkiasdešimt tukstančių kiniečių mirė nuo choleros, bėgy paskutinių mėnesių. Epidemija prasidėjo Yangtse slėnyje pereiną balandžio mėnesį ir greitai pasiplatinė visose šalies dalyse. Daugiausia buvo išsiplatinusi vasaros viduryje, gi dabar mažinasi. Tai buvo didžiausia epidemija po 1919 metų.

mus pravedė ne socialistai, bet republikonų partijos nacionalis komitetas.

Kas parodo, kad tarpe mokslo žmonių ir studentų socialistai turi daug pritarėjų, kurie krypta į socializmo pusę.

Meksika Ruošiasi Įvesti Saiką Gimdymui

Vera Cruz, Meksikoje. — Dr. Salvador Mendoza, vienas iš autorių naujo civilio kodekso paskelbė kad valdžia nutarė priuost ti įstatymus, kurie įvestų Vera Cruz Valstijoje gimdymų kontrolę. Norima, kad įstatymais būtų uždrausta gimdyti visiškiems beturčiams, neatsakomingsiems ir nesveikiems tėvams.

Valstijos valdžia planuoja paskirti daktarų komitetą apsvastyti su garsiaja New Yorko gimdymų kontrolės skelbėja Margaret Sander kaip būtų geriausia praveisti gimdymų kontrolę, kaip ją pritaikinti pagerinimui rasės, kaip išvengti gimdymo ligotų ir kaip neprileisti didelių šeimynų, kur tėvai negali jų užlaikyti.

MUSSOLINI GAVO MERGINOS BUČKĮ

Turin, Italija. — Premieras Mussolini, mihėdamas fašistinio valdymo 10 metų sukaktuves, lankė Turino dirbtuves. Saldainių ir šokolado dirbtuvėje jį apsupo burys darbininkų merginų. Viena mergina pašoko, apkabino Mussolini kaklą ir pabučiavo jam į veidą. Tuo pačiu laiku kitos merginos premieriui pridėjo kišenėna šokolado.

Išbuvo 4 Valandas Po Vandeniui

Madridas, Ispanijoje. — Valdžios atstovams ir techniškai komisijai prižiūrint ir matant tukstančiams žmonių, darbininkas Adrian Alvarez su pagelba savo išrastu "žuvies plaučiu," išbuvo po vandeniu 4 valandas. Jo išradimas, kuris išima iš vandens oksigeną ir suteikia jį plaučiams, yra taikomas tam, kad submarinai paskendus vistiek žmonės galėtų iš jos išsibelgti.

STATYS PIENO KONSERVAVAMS GAMINTI FABRIKĄ

Kaunas. — Didėjant pieno ukiui, kilo rimtas klausimas statyti fabriką pieno konservams gaminti. Pieno centras mano tokį fabriką statyti prie kurios nors pieninės. Fabrike bus gaminama kondensuotas (sutrūntintas) pienas su cukrum ir be cukraus ir dar pieno miltelių. Iš pradžių numatoma pagaminti eksportui konservuoto pieno apie 1,200 tukstančių litrų.

Britanija Ieis Kanados Kviečius Be Tarifo

Ottawa. — Pagal naujo prekybos pakto sąlygas paskelbtas šiandien, kviečiai iš Kanados ateis į Jungtinę Karalystę uždyka, gi iš kitų šalių kviečiams uždėtas generalis tarifas 3 nušimčių už bušelį (4.32 amerikoniškų centų).

KINIJOS MIRĖ 150,000 NUO EPIDEMIJOS

Šangajus. — Šimtas penkiasdešimt tukstančių kiniečių mirė nuo choleros, bėgy paskutinių mėnesių. Epidemija prasidėjo Yangtse slėnyje pereiną balandžio mėnesį ir greitai pasiplatinė visose šalies dalyse. Daugiausia buvo išsiplatinusi vasaros viduryje, gi dabar mažinasi. Tai buvo didžiausia epidemija po 1919 metų.

LIETUVOS ŽINIOS

Lietuvoje yra 281 Briedžiai. Klaipėdos apskrity — 160, kitur Lietuvoje — 124.

Moderniška mokykla kaime. Kauno apskrity, prie Vendžio galos miestelio, pabaigta statyti moderniška mūrinė keturių kompleksų pradžios mokykla. Mokykla su kitais trobsiais kaštavo per 100.000 litų.

Prof. K. Regelio ekspedicija Turkijoje. Gerb. profesorius botanikas K. Regelis šią vasarą tyrinėjo Turkijoje Azijos augmeniją. Jo darbus finansavo Amerikos Hartfordo universitetas ir Dalehmo (Vokietijos) botanikos muziejus. Profesorius surinko apie 1000 augalų eksponatų, užtikęs retų ir gal nežinomų jų rušių.

Moderniški gimnazijos rumai Panevėžy jau baigti statyti. Rumai pradėti statyti 1931 m. Kaštavo per 500.000 litų. Nuo spalio 1 d. j rumus persikėlė Panevėžio mergaičių gimnazija.

LIETUVOS PREZIDENTAS PASVEIKINO VOKIETIJOS PREZIDENTĄ

Kaunas, X. 4. Elta. Vokietijos prezidento von Hindenburgo 85 metų amžiaus sukaktuvias proga Respublikos Prezidentas A. Smetona sveikino jį tokio turinio telegrama:

"Turio garbės nuoširdžiai sveikinti Jusų Ekscelenciją 85 metų sukaktuvijų proga ir pasireikšti geriausių linkėjimų Tamstai asmeniškai ir Vokietijos gerovei".

Hindenburgo Atsakymas Prezidentas von Hindenburgas atsakė tokio turinio telegrama:

"Už malonų pasveikinimą mano 85 metų amžiaus sukaktuvijų proga reiškiu Jusų Ekscelencijai nuoširdžiausią padėką".

VOKIEČIŲ KONSTITUCIJA BUS KEIČIAMA SIEMET

Berlynas, X. 4. Elta. "Deutsche Allgemeine Zeitung" duoda suprasti, kad dar šiemet bus pabandyta pakeisti dabartinę vokiečių konstituciją, kuri laikoma nesuderinama su dabartinėmis sąlygomis. Pasak laikraščio vokiečių ministerių kabinetas apsvastyt konstitucijos keitimo klausimą ateinančių kelių savaičių bėgy. Esą pagrindo manyti, kad naujas konstitucijos projekta bus pateiktas naujam reichstagui.

Naudokitės Proga!

"AMERIKOS LIETUVIS" Į LIETUVĄ TIK \$2.

Kurie turi užrašę į Lietuvą "Amerikos Lietuvį" ir jau jų prenumerata yra išsiųstas — prašom panaujint.

Taipgi nurėtume paprašyt ir pačių Lietuvos skaitytojų atsikreipt į savo giminačius Amerikoje gyvenančius, kad jie iš naujo panaujintų arba užrašytų Amerikos Lietuvį.

Amerikos Lietuvis prenumeratos kaina Suv. Valstijose \$1.50 Užrubežy—Lietuvoje \$2.00.

Dabar pabrangėjus į užrubežį laikraščio persiuntimo kainai, ilgai už dyką siuntinėti negalėsime. Ir kad nereiktų laikraščio persiuntinėjimo sustabdyt, prašome pasiskubint jį atnaujint.

Amer. Lietuvis' Adm. 14 Vernon St. Worcester, Mass.

LIETUVIAI AMERIKOJ

Philadelphia, Pa.

ARTISTĖS PANELĖS E. MICKUNAITES KONCERTAS

Spalių 20-tą dieną, ketvirtadienį, įvyko artistės panelės Emilijos Mickunaitės koncertas, Witherspoon svetainėje, 8:30 valandą vakare. Žmonių atsilankė apie penki šimtai, buvo daug svečių. Artistas pianistas Clarence Fuhrman akompanavo laike koncerto. Artistei Emilijai Mickunaitei koncertas pavyko labai gerai. Jos pati išvaizda ir balsas buvo daug skirtingi kaip buvo šeši metai atgal, kada ji dainavo prieš išvažiuojant į Italiją, toje pačioje svetainėje. Jai užbaigus kiekvieną dainą buvo iššaukta triukšmingais rankų plojimais, net visa svetainė skambėjo. Jos aukštas koloratura — soprano balsas davė klausytojams daug nepaprastų įspūdžių.

Dainos buvo sekamos: 1. "Nina"—Pergolesi; 2. "Villanelle", Falconieri; 3. "My John"—Grieg; 4. "Una Voce Poco Fa", iš "Svilijos Kirpejo" operos — Rossini; 5. "Tyluma"—Simkauskas; 6. "Rodos Parplūėjau"—Banaitis; 7. "Burtai"—Gruodis. Pianistas Fuhrman pagrąžino pianu — "A. Gavotte", — Gluck — Brahams ir "The Lark"—Glinka — Balakirev. Toliau artistė Mickunaitė sudainavo sekančias dainas: 8. "A Memory"—Ganz; 9. "Voices of Spring"—Strauss; 10. "Serenata"—Ramonow; 11. "Estrellita"—Ponce; 12. "The Answer"—Terry; 13. "Dove" Indiana.

Visos dainos buvo su pasisekimu. Artistė Mickunaitė ne tikdai jau čia tarp mūsų, bet ir budama Italijoje užimdavo aukštas vietas operoje. Lietuvoje ji buvo Lietuvos Valstybės Operos dainininkė. Kas tik buvo šiame koncerte, gerėjosi visi iš teip artistiško gražaus visų dainų atlikimo. Keturi anglų spaudos laikraščių korespondentai plačiai aprašė apie Mickunaitę su pagyrimais ir pažymėjo kad ji lietuvių. Sekmadienio laikraštyje tilpo jos paveikslas. Sekantį rytą artistė panelė Emilija apturėjo net 14 telegramų nuo įvairių dainos meno profesorių su sveikinimais ir gražiais linkėjimais. Artistė Mickunaitė gavo pakvietimus dainuoti keliose vietose New Yorke, operose, klubuose ir t.t. Jai šviečia labai pasekminga ateitis. Daug pagelbsti josios artima draugė panelė Jadvyga Briedžiūtė, kuri yra baigusi kolegijos mokslus ir dabar užsiima žurnalists darbu ir turi pažinčių su aukštomis ypatomis, advokatais ir dainos meno profesoriais. Jadvygai Briedžiūtei užėmus artistės Mickunaitės manedžerio vietą, viskas eina kuo geriausioje tvarkoje. Be abejonės Emilija Mickunaitė užims aukštą vietą dainavime.

LABAI PAGIRTINA

Nors pas lietuvius yra paprotys jūdėti, kalbėtis ar kelti triukšmą kokiame susirinkime, koncerte ar teatre, laike panelės Mickunaitės koncerto visi žmonės klausėsi atidžiai. Tas labai pagirtina. Mat visi buvo išsilę savo dainininkės ir visi tik laukė išgirst artistės balsą, gi nė vienas nesigailėjo. Kurie negirdėjo artistės dainų, tie apgailestauna po laiko, kad nebuvo. Daugiau tokio koncerto philadelphiečiai negirdės, nes pirmas ir paskutinis jau įvyko.

RADO 140 PERLŪ

Viena moteris, H. C. Cummings, 2405 Byrn Mavr alėjos, atėjusi į Universiteto Klubą valgyt pietų pasiėmė austrių. Patėmijo, kad vienas atrodė lyg ir didesnis, pradėjo teirautis ir sumanė pažiūrėt kas yra viduje. Pamatė vidų kokių ten žirniukų, susiprato ir parsinešus namon, išdraskius austrį rado viso kio rusies ir didumo perlų, 140 iš viso. Spalvos jų nevienodos, baltos, geltonos ir margos. Moteris tokiu radimu labai džiaugiasi ir ketina pasidaryt sau karolius. Kitiem, kurie mėgsta valgyt austris gali įvykt panaši laimė.

KITAS ĮVYKIS

Netoli nuo Philadelphijos miesto, surasta paslėptas degtinės bravoras, kurio katilas yra 50,000 galionų dydžio. Valsti-

jos policijantas kapitonas Samuel Gearhart sako, kad tai didžiausias radinys. Jam pasisekė suareštuot vienuolika vyrų darbininkų, šeši iš Philadelphijos ir penki iš Reading, Pa.

"Balandėlis"

Hartford, Conn.

POLITIKA IR LIETUVIAI

"Connecticut Valstijos Gubernatorius p. L. Cross, kandidatas demokratų į geubernatūrą, taipgi Augustinas Lonergan, kandidatas dem. į Senatą, Herman Koppleman, kandidatas į Kongresą ir Vincent W. Dennis, kandidatas į teisėją (Probate Court) kalbės lietuvių salėj lietuviams demokratams balsuotojams penktadieny lapkričio 4d.; šias prakalbas rengia vietos lietuviai demokratai, kuriems vadovauja S. Šimkus.

Neseniai piliečių klubo nariai buvo surengę respublikonams prakalbas, bet teko girdėti, kad jie rengė tik del to, kad respublikonai jiems uždungino ir už salę užmokėjo. Vienas iš klubių man priėjęs sako: "Mes visviena balsuosim už Rooseveltą, bet reikia duot progą respublikonams pamatyti lietuvius balsuotojus!" Gudruoliai, tie mūsų klubiečiai, nori pasinaudot iš progos. Taip nedžentalmoniška, lietuviai tokių dalykų neprivalo daryti.

Demokratai, Mašiotas, Šeigus, Yesmantas, Mančiunas, Labekas ir Tareila dirba išsiujuos del demokratų; šie mūsų politikieriai rengiasi ir gal but gaus kada nors politišką darbėl iš demokratų partijos administracijos. Nepavydėtina jiems. Tačiau, sekant mūsų valstijos politiškių partijų bosų veikimą (p. Spellacy dem. ir p. Roraback resp.), pas abejus yra vienas ir tas pat tikslas: "Rule and ruin!" Abejų partijų darbas visuomeniškuose reikaluose netenka gerėtis bei didžiutis.

SLA. 124KP. RENGIA SI PRIE SUTIKIMO NAUJŲ METŲ

Pasikalbėjus su p. S. Pikturna, SLA 124 kp. veikiančios komisijos pirmininku, patyriau, kad jau visi planai naujų 1933-čių metų sutikimui programos gatavas, bilietai bankieto ir šokių gatavi, skelbimai taipgi rengiami. Veikiančios komisijos nariai: S. Pikturna, F. Slika, p. Kniukštienė, Labanauskienė ir Valkavičienė rengiasi prie naujų metų bankieto ir žada šį bankietą padaryti vieną iš puikiausių. Tikslas bankieto ir šokių: padaryti SLA. kuopai kelis dolerius pelno, gi obalsis: Pamiřt Hooverio depresiją ir sutikt Rooseveltto prosperity!

MINĖJO JUBILIEJŲ

Vietos žymiesiems lietuvių veikėjams, draugai ir giminės surengė 25 metų vėdybinio gyvenimo sidabrinį jubiliejų, S. Pikturnams. Bankietas buvo, geriau sakant, "surprise party!" pp. Pikturnai nežinojo, kad jiems tokį šauņų "šposą" draugai iškirs. Abu buvo nustebinti ir kartu sužavėti, nemažas burelis svečių bankiete dalyvavo ir dovanas įteikė, palinkėjo jubiliejantams sulaukti aukštinio vėdybinio jubiliejaus, pasiilksmine, vėlai subatos vakare, kiti jau sekmadienio ryte išsikirstė gerame upe.

TELEGRAFISTŲ METINIS SUSIRINKIMAS

"Amer. Lietuvis" korespondentui teko dalyvaut NY. NH. & H. Geležinkelio telegrafistų metinėje konferencijoje, įvykusioje Hartforde Garde Hotely, kur dalyvavo ir kalbas pasakė NY. NH. & H. RR. CO. generalinio manadžerio pagelbininkas p. Perry iš New Haven, Superior pagelbininkas p. F. C. Palmer, ir Prof. S-gos Telegrafistų Prezidentas p. E. J. Manion iš St. Louis, Vice-Prez. Clifford iš Bostono. Pirmininkavo p. Kennedy, vietinis.

Konferencijoj buvo apkalbėta įvairios telegrafistų S-gos problemos. Prezidentas Manion, kuris taipgi yra redaktorius Telegrafistų organo ir Prezidentas Telegrafistų Banko, kaip žymus visuomenėje veikėjas ir bankierius, savo kalboje pareiškė, kad dabartinė depresija ne tik palietė paprastus darbininkus, bet ir įvairių profesijų žmones, skandalinga padėtis yra priežastinga, už tai atsako-

mingais yra mūsų krašto valdovai. Prez. Manion pasmerkė mūsų krašto kapitalistus, ypatingai Wall str. bankierius, jis pareiškė, kad šie tarptautiški magnatai yra atsakingi ne tik už mūsų krašte skandalingą padėtį, bet ir už kitose šalyse skurdą. Jo raporte buvo pasakyta, kad Amerikoje arti 100 tukstančių telegrafistų, kurie iš priežasties depresijos, neteko savo vietų — darbo tarnyboje prie geležinkelių, ir kitų telegrafistų susisiekimo įstaigų Amerikoje ir Kanadoje.

Po pirmos sesijos buvo vaišės, tuli telegrafistai gerokai įkaito, antroje sesijoje, vakare, laike debatų buvo daugiau fraternalizmo dvasios jų tarpe, nes vaišės suartino juos. Tačiau Prezidentas Manion kalba buvo labai įdomi, ypatingai jo raportas iš buvusių derybų Chicagoje su geležinkelių Prezidentais ir derybų Washingtone, į kurias tapo įveltas ir p. Prezidentas Hooveris, vienok jis mažai ką del telegrafistų padarė, išskyrus jo įtaką ir padarytą geležinkelių kompanijų spaudimą, kad nemažintų algų iki galų šių metų. Galimas daiktas, kad Hooveris kitą metą nemano Prezidentauti, jeigu jis prašo geležinkelių kompanijas tik šį metą nemažinti algą geležinkelių darbininkams.

VVS. SKIRIAUS VEIKIMAS

Vietinis skirius VVS rengiasi prie paskaitų apie Vilnių. To skyriaus pirm. p. Čekanauskas tarėsi su p. Januškevičiu del rodymo filmų iš Lietuvos ir Vilniaus; taipgi teko patirti, kad iš kalno rengiamasi prie pamėnėjimo 16 vasario — Lietuvos nepriklausomybės šventės. Sekantis VVS skyriaus susirinkimas įvyks lapkričio 10 dieną, Parapijos pobažnytinėje salėje.

JAU PASVEIKO

Vietos žymaus bizniero p. J. Sekio žmona — Ona Sekienė buvo sunkiai susirgusi, bet po sąvaitės laiko pradėjo sveikti, tikimasi, kad trumpoje ateityje jos sveikata žymiai pagerės, nes jau ji gali vaikščioti ir darbautis prie namų ruošos. Ponia Sekienė yra vienintelė moteris mūsų mieste, kuri patarnauja teismuose del lietuvių kaip kalbos vertėja.

"Amer. Lietuvis" Reporteris

New Haven, Conn.

SVARBUS PRANEŠIMAS VIETOS IR APYLINKĖS LIETUVIAMS

Šiuomi pranešu, kad pastangomis ALTS. 2-ros apskrities bus įvykdintas New Haven'e 10 kuopos rūpesniu įdomus vakaras su vakariene ir kitomis pramogomis. Vakaras įvyks lapkričio 20 d., lietuvių salėje, 243 Front st., New Haven, Conn. Prasiđės 3 val. pp. ir trauksis iki 12 val. nakties. Pelnas kokis tik pasidarys yra skiriamas mūsų spaudos palaikimui.

Visas vakaras bus su dideliu programu, šokiais, muzika, vakariene. New Haven yra vidury rytinių valstijų, tai visiems lengviau pasiekti ir pamatyti smagų ir kulturišką susiėjimą.

Brangus lietuviai nepraleiskite mūsų ušio parengimo ir visi kas tik galite dalyvaukite. Įžangos tikietas 75c. B. Vedeikis

VAIKAMS SKAITYT

IŠ SENELIŲ PASAKOJIMŲ

Pagal senų žmonių pasakojimus seniau gyvenimas ėjęs kitokia vaga, negu šiandien. Su žmonėmis drauge gyvenusios dvasios, vieni kitus rėmę. Daugiausia dvasios šposus iškėsdavusios kvailiams. Jiems jos tokias pinkles užtaisydavo, kad jokiū būdu neišsisukdavę. Mirusieji vaikščiodavę, raganos ant kačergos ar šluotos jodinėjusios, vėlniai į piestą įsilipę lakiodavę, aitvarai aukšą, sidabrą nešdavę ir panašiai. Štai vienas senoviškas pasakojimas apie vieną atsitikimą Suvalkijoje, žmonėms gyvenant dar prie kaimo. Susirgo turtingo ukininko sunus. Išvažiavo jam parvežti kunigo. Tada vos spėdavo užšalti upės, žmonės važinėdavo vaga. Atvažiavus Šešupės vaga ties Grigaičių mišku, ledas lužo ir važiuotojai pasinėrė po ledą. Namiškiai, nesulaukdami parvežant kunigo, ėjo ieškoti. Bieškodami rado praperšą ir ant ledo botagą. Iš to suprato, kad nelaimingieji pavažiavo po ledą. Norėjo surasti skenduolių lavonus ir tinkamai juos palaidoti, tačiau skenduolių nesurado. Atėjo ir pavasaris, ledus išnešė, o skenduolių vis nerado, žuvo kaip ugnys. Po to įvykio kas metai, kai pradėdavo sniegas tirpti, o Šešupės vanduo kilti, saulei leidžiantis, kas vakaras pradėdavo dejuoti žmogaus balsu. Taip stipriai dejuodavo, kad girdėdavo keli aplinkiniai kaimai. Šešupei atslugus, dejuoti nustodavo. Taip kartojoji daug metų. Kur skenduoliai nuskendo, tą vietą žmonės ir šandien vadiną Slenkiu. Žmonės sako, Šešupė ten esanti be dugno ir vanduo sukas ratu.

Nuo Slankio Šešupe žemyn, už kokio kilometro ant Šešupės kranto rigso apgriuvisi pylis. Seniau ant pylies viršaus per pačius pietus matydavę žmogų stovint. Naktimis matydavę dideles šviesas. Taip budavę šviesu, kad keli aplinkiniai kaimai matydavę. Žmonės sakydavo ant pylies paslėpti pinigai degą. Pagal senų pasakojimą, seniai gyvenęs tur-

ATVIRUTĖS

Pasiskubinkit Jas Isigyti

Kazimieras G. Lukšys ką tik buvo sustojęs Worcester (Mass. valstijoje) ir rodė iš Lietuvos krutamus paveikslus. Vėliau buvo užėjęs į Amerikos Lietuvis knygyną ir paliko atviručių iš įvairių Lietuvos miestų. Atvirutės puikiai nufotografuotos ir vaizduoja gyvus žemiau talpinamus Lietuvos vaizdus iš sekančių vietų:

Airiogalos	Laukuvos	Sidabravo
Alytaus	Laždijų	Sintautų
Anykščių	Leipalingio	Skapiškio
Aukštadvario	Lelių	Skaidvilės
Balbieriškio	Leliunių	Skirsnemunės
Betygalos	Liškevos	Skuodo
Birštono	Mariampolės	Slavikų
Biržų	Maziūnų	Stakliškio
Butrimonių	Meškučių	Stulgių
Čekiškės	Miraslavo	Svedasų
Daugų	Mosiedies	Šiaulių
Ežerėnų	Naumiesčio š. A.	Šilavos
Garliavos	Naumiesčio T. A.	Šilalės
Girkalnio	Onušio	Švėkšnos
Grinkiškio	Pakražantės	Tauragės
Griškabudžio	Pakruojio	Telsių
Jezno	Palangos	Tiršklių
Joniškėlio	Paliūnės	Tytavėnų
Joniškio	Pandelio	Udrijos
Josvainio	Panemunėlio	Ukmergės
Jurbarko	Panevėžio	Utenos
Kaltinėnų	Papilės	Vabalinkų
Kalvarijos	Pažalio	Vadoklių
Kamajų	Pilviškio	Varėnos
Kartėnų	Plungės	Veisiejų
Kauno	Prienuų	Veiverių
Kazliškio	Pumpėnų	Veliuonos
Kazlų Rudos	Radviliškio	Viduklės
Kėdainių	Ramygalos	Vilksnių
Kelmės	Raudenų	Vilkaviškio
Klaipėdos	Rokiškio	Vilkijos
Kražių	Salakų	Vilniaus
Krekinavos	Salantų	Virbalio
Kretingos	Sedos	Višakio Rudos
Kuršėnų	Seirijų	Žagarės
Kučėrnos	Seredžiaus	Zemlių

Norintieji isigyti kaikiuriuos iš viršū sužymėtų vaizdų, galite juos gaut Amerikos Lietuvis Knygynė sekančių patvarkymu: Kas prisiūs 50c, tas gaus 6 vaizdus atvirutėmis; kas prisiūs \$1.00, tas gaus 12 vaizdų. O kas prisiūstų \$2.00, tas gaus 25 vaizdus atvirutėmis. Kreipkitės sekančiu adresu:

Amerikos Lietuvis Agentura,
14 Vernon St., Worcester, Mass.

DU VEIKALUKŲ VAIKŲ TEATRUI

Keturios Metų Dalys

ir Raudona Kepuraitė

Abu Veikaluku Vienoj Knygelėj Parasė Lietuvos Žymus Dainus — Poeta

JUOZAS NARUSEVIČIUS

Abu veikalukai parašyti eilėmis, dalyvauja chorai, vaikai solistai ir nesolistai. Žodžiu, veikalukai puikūs ir įspudingi. Norint suolst, reikia užsisakyt apie 15—20 knygeliių. Knygelė 10 centų. Kreipkitės—

Amerikos Lietuvis

14 Vernon St. — Worcester, Mass.

Patrukimas Nėr Suplyšimas

NEREIK GYDYT JOKIO SULUŽIMIO

Patrukimas nėra plyšimas, bet paeina nuo raumeninio nusilpnėjimo pilvo sienoje. Paraiščiai (trusses) tiktai suveržia šiuos raumenis, bet juos nestiprina — atbulai, paprasto paraiščio paduškais kalimas dažnai padidina šią silpnbę, nes linkęs uždaryt kraujo vaikščiojimą. STUART ADHESIF PLAPAO-PADS yra ypatingai skirtingi — budami mekaniškai—chemiški pritaikymai—padaryti lipnus, tikslu palaikyti raumenų toniką vadinama "Plapao" nuolatini pridėta prie palietų dalių ir sumažint pavojų nuo slydimo ir skaudančio trynimosi. Limpanti medžiaga minkšta kaip aksomas ir prilimpa prie kuno be diržų, sagčių ar sprendžių. Lengva uždėt patogus—pigus. Laimėjo Aukso Medalių, Romoje, Pirmą Dovaną, Paryžiuje, Garbingą Paminėjimą Panama Pacific ekspozicijoje, San Francisco ir t. t. Per virš bertaininį šimtmetį priekiti atestatai iš labai daug skirtingų salių pranešė laimingą išgydymą — be pertraukimo darbo. Epidermatiskas sugerimas Plapao naudojant "mekaniškai — chemiško terapigos" eina prie natūrališko išgijimo proceso, po kurio nereikalingas daugiau paraišti.

Paliauk mėtės savo laiką ir pinigus seniems išėjusiems iš mados budams. Išmok kaip uždaryt atidarymą kaip ganta reikalauja, kad pat patrukimas nenuėitų žemyn. Nesiskų pinigų, tik paleisk už dyką išbandymo kuponą žemiau padėta. Del savo paties gerovės — rašyk šiandien—rytoj gali but per vėlu.

DYKAI IŠBANDYMO KUPONAS
Plapao Laboratories, Inc.
1960 Stuart Bldg., St. Louis, Mo.
Atsiųskite man dykai 10 dienų išbandymui Tamistų Plapao gyduolių ir 48 puslapių vaizduotą nygą apie Patrukimą; nėreikalinga mokėt už tai nė dabar nė paskul.
Vardas
Adresas

tingas pilies kunigaikštis. davo pilies kunigaikštis prie lovos ir reikalavdavo grąžinti rastus pinigėlius. Taip Mercius kankino per tris naktis. Bet juo smarkiau ir giliau kasė, juo skrynia su pinigais grįmzdo. Mercius taip smarkiai kasė, kol jėgų turėjo. Matydamas, kad neiškas, paėmė tris pinigėlius ir parsinešė namon. Vėliau, kaip Mercius atsiguldavo ir imdavo migdytis atei-

7 Dienomis I LIETUVĄ
— Patogus —
Kalėdiniai Išplaukimai IŠ NEW YORKO
Greičiausiais Pasauly Laivais
EUROPA BREMEN
Lapk. 19—Gruod. 8 Lapk. 30—Gr. 16
Puikus Geležinkeliu Susisiekimas IŠ BREMERHAVEN I LIETUVĄ
*
Taipgi reguliariai savaitiniai išplaukimai žinomais Lloyd Kablin Laivais
BERLIN — STUTTGART
GEN. von STEUBEN — DRESDEN
*
Informacijų kreipkitės [vietinio agentus arba
NORTH GERMAN LLOYD
252 BOYLSTON ST.—BOSTON

LAIKRAŠČIAI SENIAU IR DABAR

Apie spaudos, knygų, žurnalo ir laikraščių atsiradimą ir iš-tobulinimą įvairiomis kalbo-mis yra prirašyta labai daug knygų. Lietuvių kalba dides-nių knygų, specialiai nagrinė-jančių spaudos klausimus, be-veik nėra: yra tikrai keletas brošiūrų, supažindinančių su se-novės tautų rašmenimis, abėcė-le, su vėlyvesniu spaudos tobulė-jimu ir t.t.

Prieš keliasdešimt metų, rusų priespaudos laikais, retas kuris Lietuvos ukiniukų teskaitė lai-kraščių. Šiandien jau beveik ne-berasime tokios ukiniukų šeimos, kuri neskaitytų šioji ar to-kį laikraštį. Laikraštis dauge-liu mūsų šiandien yra tapęs kasdienine duona — iš jo suži-nome įvairiausių naujienų, su-žinome visus svarbesnius atsiti-kimus, įvykius savo valstyje, savo apskrityje, Lietuvoje ir net visame pasaulyje. Pagaliau, lai-kraštis mums duoda įvairių gra-žių ir naudingų pasiskaitymų, suteikia žinių apie žemės ūkį, ir t.t. O pasaulyje, kitose valstybė-se, eina net tokių laikraščių, ku-riuose gali rasti visko, ko tik kas nori ir pageidauja. Paimki-me, pav., didžiuosius Amerikos, Anglijos, Prancūzijos ir kitus dienraščius ir ko tenai nerasi-me: ukiniukui suteikia žinių apie naujausias rinkos kainas, bankininkui — paskutinius bir-žos pranešimus, kunigui — po-piežiaus enciklikos turinys, vy-skupo aplinkraštis, gamtininkui, mokytojui — naujausios žinios apie žemės katastrofas (ugnia-chnio išsiveržimas, žemės dre-bėjimai), sportininkui — įdo-miausias futbolo rungtynes, nauji rekordai, mergaitė — apie naujausias mados skrybėlai-tes, apie sūkleles darbininkui — apie naujo fabriko pastatymą ir t.t. ir t.t. Žodžiu, didžiuosius Amerikos, Anglijos ar Prancū-zijos laikraščius skaito visi, — ir ukininkai, ir darbininkai, ir daktarai ir profesoriai, — ir vi-si randa sau pritaikytą ir įdo-mių žinių ir apsiskaitymų.

Tik, suprantama, ne iš karto tokie laikraščiai galėjo atsirasti: senovės žmonės apie tokius laikraščius nė supratimo neturė-jo. Laikraščiai, galima saky-ti, nėra jau taip labai senas da-lykas: jis atsirado tikra to žo-džio prasme tikrai Naujųjų am-žių pradžioje, po to, kai 1450 mt. vokiečiai Jonas Gutenbergas iš-rado spausdinamą mašiną.

Tiesa, šiojių tokių laikraš-čių pirmtakų jau randame ir gilesnė senovėje. Kaip žinome, rastą pirmiausia emė vartoti kulturingosios senovės rytų tau-tos: asirai, babiloniečiai, egip-tiečiai ir kt. Nors tos tautos jau turėjo šiojių tokių raštą ir spausdindavo „knygas“ (moli-nes lenteles), bet laikraščiai dar neturėjo. Tiesa, molininkams betyrinėjant tas molines lentes-les, rasta tarp jų ir tokių, ku-riose surašyti kai kurie papras-ti dienos įvykiai, panašiai, kaip įvairūs dienos įvykiai dabar su-rašomi laikraščiuose. Bet visi-gi, žinoma, tokios molinės lentes-lės dar negalėjo būti laikomos jokiais laikraščiais. Šiek tiek panašesni į laikraščius buvo se-novės Romos respublikos vadi-namieji „actus populi“ lapeliai, lentelės. Tos lenteles budavo padaromos iš medžio, bet jų pa-viršių apipildavo gipsu, į kurį ir įrėždavo ženklus. Tose len-telese budavo surašoma Seimo nutarimai, žinios apie vykstan-čius karus ir kiti įvairūs, svar-besni įvykiai. Lenteles, surašy-tos daugiausia vergų, budavo iš-siuntinėjamos ir į Romos pro-

vincijas. Taigi, jau turi šio kio tokio panašumo į mūsų dienų laikraščių siuntinėjimą.

Vėliau prie tų „actus populi“ lentelių buvo prikerpta vad. „actus senatus“ ir lenteles tapo lyg ir koks žurnalas. Jų turinys dar labiau buvo praplėstas: be šiaip svarbesnių įvykių budavo dar aprašomos cesoriaus dvaro iškilmes, svečių priėmimai, įvy-kiai cirkuose ir t.t. Pradėjus nykti Romos imperijai, pranyko ir tie pirmieji „laikraščiai“.

Aštuntame amžuje kažkas pa-našus į laikraštį pradėjo eiti ir Tolimuose Rytuose, Kinijoje, va-dinamas „King-Pao“. Tame lai-kraštyje taip pat randame impe-rioriaus įsakymus, dvaro iškil-mių aprašymus, valdžios prane-šimus ir t.t.

Viduriniams amžiais turtingie-ji žmonės laikydavo įvairiose vietose tam tikrus tarnus, kurie curėdavo savo ponams pranešti apie visus svarbesnius įvy-kius. Vėliau iš tokios korespon-dencijos išsivystė tam tikri ofi-cialūs laiški, kurių budavo su-rašoma gana didelis egzemplio-rių skaičius ir išsiuntinėjamas atskiriems žmonėms, prekybi-ninkų kontoroms, miestų valdy-boms ir kt. Tokie laiški buvo pavadinti „Zeitung“ (vokiškas žodis, reiškias „žinia“). Žodis pirmą kartą buvo pavartotas 1321 metais. Laiškų išsiuntinė-jimas taip pat buvo pertvarky-tas — dažniausiai juos išnešio-davo raiti žmonės. Tokie laiškai, žinoma, buvo labai brangūs, ir juos galėdavo „užsiprenume-ruoti“ tikrai turtingieji žmonės.

Po 1450 metų, kai Gutenber-gas išrado spausdinamą ma-šiną, laikraščiai galėjo žymiai atpigti. Pirmoji knyga, kuri atspausdinta J. Gutenbergso ma-šina, buvo — Šv. Raštas. Vėliau imta spausdinti ir kitos knygos ir, pagaliau, laikraščiai. Vokie-tijoje tuo laiku buvo daug įvai-rių keliaujančių dainininkų, ku-rie dažniausiai apdainuodavo į-vairius svarbesnius įvykius. Tos dainininkų sudėtos dainos vė-liau buvo spausdinamos ir pla-tinamos tarp žmonių. Prie dai-nių buvo prikerpiama ir šiaip į-vairių aprašymų — ir tokių bu-dų pasidarė lyg ir kokie laikraš-tukai. Tokių laikraštukų for-ma daugiausia buvo išplatintas ir Mart. Liuterio mokslas (Jo 95 tezės).

Vėliau įvairiems svarbesniems įvykiams pažymėti buvo leidžia-mi tam tikri specialūs lapeliai. Kai kurie tokių lapelių budavo pavadinti net tam tikrais atski-rais pavadinimais, kad žmonės galėtų atskirti vieną tokį lapelį nuo kitų panašių. Iš to ilgai-niui išsivystė laikraščių pavadi-nimai. Tokie lapeliai buvo lei-džiami vis dažniau ir dažniau, kol, pagaliau, buvo pradėti leisti reguliariai tam tikrais laikotar-piais: pradžioje kas metai, vėliau kas mėnuo, kas savaitė. Pirmo-sios tokios metinės ir pusmet-nės įvykių apžvalgos atsirado Vokietijos miestuose Leipcege, Frankfurte ir kt. Jų sumanyto-jas ir įkurėjas buvo austras Mi-chael von Aitring'as.

Šešioliikto amžiuje Italijoje, Venecijoje, buvo parinkta tam tikra vieta, Rialto, kur viešai buvo paduodamos įvairios ži-nios. Piliėtis, nors gauti žinių, ateidavo į Rialto, sumokėdavo tam tikrą pinigą „gazzetta“, — ir jam budavo paskaitomos ži-nios. Žinių skelbėjai buvo vadi-nami „gazetanti“. Nuo pinigų „gazzetta“ vėliau buvo pavadin-ti ir patys laikraščiai „gazeto-mis“.

BUKITE PASIRUOŠĘ DABAR DEL PADIDINTŲ ĮEIGŲ MOKESČIŲ, KURIUS REIKĖS UŽMOKĖT ATEINANČIAME KOVO MĖNESY

Federalių įeigų mokesčių didumas suteiks nemalonumą, kada reikės užmokėti ateinantį kovo mėnesį ir užklups daug, kurie išanksto neapsirupino su taksų mokestimis.

Daug Worcesterio vyrų ir moterų jau stato atsargą prieš šitą mokestį su pagelba specialio patar-navimo viename iš sujungtų Worcesterio bankų.

Worcester Bank & Trust Company
Worcester, Massachusetts
Worcester County National Bank
Worcester and Fitchburg
Second National Bank of Barre
North Brookfield National Bank
Clinton Trust Company
Spencer National Bank
First National Bank of Webster

Mėnesiniai laikraščiai atsirado pabaigoje šešioliikto amžiaus. Tuomet Europoje ėjo smarkus karai su turkais. Apie karą į-vykys pasirodė netikrų ži-nių, kurios kenkė europiečiams. Todėl imper. Rudolfas II įsakė kas mėnesį išleisti lapelius su tikromis žiniomis. Pirmi tokie lapeliai išėjo 1597 metais.

Pirmas savaitinis laikraštis išėjo 1609 met. Štrasburge. To-liau: 1610 m. Bazelyje, 1617 m. Berlyne, 1620 m. Nurenberge ir k. Apie 1630 met. Vokietijoje jau ėjo apie 20 savaitinių lai-kraštukų.

Prancūzijoje pirmas savaitinis laikraštukas išėjo 1631 m. kuris 1762 m. pradėjo eiti du kartus per savaitę. Anglijoje pirmas savaitraštis išėjo tik 1662 me-tais.

Pirmutinis dienraštis išėjo Vo-kietijoje, Leipcego mieste, 1660 metais. Jį išleido Tim. Rit-sch'as. Ėmus leisti laikraščius daž-niau, ir jų išvaizda emė tobulė-ti. Pradžioje jie buvo be galo sto-ro, šurkštaus popieriaus, baisu net į rankas buvo paimti. Vė-liau atsirado geresnio popie-riaus, o ir pati spauda patobulė-jo. 17 šimtmečiui laikraščius pradėta dėti ir skelbimų. Skel-bimai duodavo laikraščiu leidė-jams pajamų, todėl buvo galima laikraštį labiau tobulinti ir pa-gerinti. 1790 met. laikraštis bu-vo įdėtas pirmas skelbimas, pranešas kokio ten piliečio mirtį. 1792 met. jau pasirodė ir pir-mutinis vedybų skelbimas.

Kitose valstybėse laikraščiai tepasirodė žymiai vėliau. Pas-mūsų kaimynus, pav. latvius ir estus laikraščiai tepasirodė vos XIX amžiuje. Latvijoje pirmas laikraštis išėjo apie 1830 met., o Estijoje — 1840 m. Lietuvoje pirmuoju laikraščiu yra laikoma „Aušra“, išleista 1838 m. J. Ba-sanavičiaus, nors ir prieš „Auš-rą“ jau ėjo keletas laikraščių gotiškomis raidėmis (pav „Ceit-ungka“). Pirmas dienraštis („Vilniaus Žinios“) Lietuvoje iš-ėjo tik 1905 met. Vilniuje.

Didesnį laikraščių išsiplatinimą ilgainiui trukdė netobulos spausdinamosios mašinos. Pra-džiojo raidės buvo piauštyte iš-paustomos iš metalo arba me-džio. Vėliau buvo išrastas bus-das raidės atlieti. Tai žymiai palengvino technikinį laikraščių spausdinimo darbą. Pagaliau, 1880 met. buvo išrasta ir rotaci-nė mašina, šiandien vartojama beveik visiems laikraščiams spausti (Pirmiau visi laikraščiai budavo spausdinami plokštinė-mis mašinomis). Rotacine ma-šina galima nepaprastai greitai spausdinti.

Vokietijoje prieš karą ėjo apie 4.000 alikraščių. Skaitant, kad tuo laiku Vokietijoje buvo 60 mil. gyventojų, tai vienas lai-kraštis tenka 15 tukst. gyven-tojų. Apie pusę laikraščių buvo dienraščiai. Tuo tarpu Rusijoje, kur buvo suvirš 150 mil. gyven-tojų, laikraščių nebuvo nė 2.000. Taigi, vienas laikraštis tekdamo 80 tukst. žmonių. Jungt. Ame-rikos Valstybėse prieš Did. ka-rą ėjo 22 tukst. įvairių laikraš-čių. Jeigu skaitysim, kad tuo laiku Jungt. Am. Valstybėse bu-vo 110 mil. gyventojų, tai vienas laikraštis tenka 5000 žmo-nių. Palyginę šituos davinius matome, kad Jungt. Am. Val-stybėse ėjo 16 kartų daugiau laikraščių, kaip Rusijoje, ir 3 kartus daugiau, kaip Vokietijoje. Vadinasi, amerikiečiai nepalygi-namai daugiau skaitė laikraščių, negu rusai. Faktiniai tas skai-čius buvo dar didesnis, prisime-nant, kad Amerikos laikraščiai turėdavo daug didesnį prenume-ratorių skaičių, negu rusų (Jungt. Am. Valstybėse ir prieš karą buvo daug laikraščių tu-rinčių po 1 milijoną skaitytojų, tuo tarpu Rusijoje nebuvo nė vieno laikraščio, kuris turėtų bent pusę milijono emėjų).

Dideliu prenumeratorių skai-čiumi pasižymi ir kai kurie prancūzų laikraščiai, ypač dien-raščiai. Paryžiuje leidžiamas „Le Petit Parisien“ jau prieš karą turėjo 1 mil. 200 tukst. prenumeratorių, o dabar turi virš 2½ mil. „Matin“ dabar turi apie 2 mil. emėjų, „Le Pe-tit Journal“ — suvirš 1 mil. ir „L'Echo de Paris“ — 800 tukst. emėjų. Laikraščių, turinčių po pusę milijono skaitytojų, Pran-cūzijoje yra labai daug. Apska-čiuota, kad vien Paryžiuje kiek-vieną dieną išėina įvairių lai-kraščių, apie 15 mil. egzemplio-rių, kurių tik nedidelė dalis iš-perkama pačiame Paryžiuje, o kiti eina į provinciją ir įvairius užsienio kraštus. Paryžiaus lai-kraščių galima gauti ir mūsų Kaune.

Anglijoj daugiausia skaityto-jų turi „Daily Mail“ (virš 1 mil.). Kiti daugiausia skaityto-jų turintieji laikraščiai: „Daily Mirror“ — 750 tukst., „Daily Express“ — 500 tukst. „Daily Mail“ tas patis nume-ris kasdien išėina net trijose vietose: vienas sostinėje Londone, antras daugiau pritaikintas provincijai Mančesteryje, ir tre-čias Paryžiuje, taikomas užsie-niams. Bet įtakingiausias ir daugiausia užsienio skaitomas Anglijos laikraštis yra „The Times“ („Laikas“).

Vokietijoje dienraščiai, kurie turėtų virš milijono emėjų, be-veik nėra. Įtakingiausias dien-raštis „Berliner Tageblatt“, da-bar turi tik vos pusterčio šim-to tukstančių skaitytojų. Sa-vaitraščių, turinčių virš milijono prenumeratorių, yra gana daug. Laikraščiai gerokai yra prasi-platinę net ir Pietinėje Ameri-koje. Pav., vien Argentinos sost-inė Buenos Aires'e išėina 32 dienraščiai, kurių daugiausia iš-panų kalba (24). Didžiausias jų „La Prensa“, paprastomis dienomis turis apie 250 tukst. skaitytojų, o sekmadieniais be-veik pusę milijono. Paprasto-mis dienomis išėina 46 pusl., o sekmadieniais — 72. Latvijoj didžiausias dienra-štis, „Jaunakas Zinas“, turi virš pusantro šimto tukstančių pre-numeratorių, Estijoje („Vaba Maa“) — 30 tukst. Tuo tarpu Lietuvoje (nors Lietuvoje skaiči-umi toli pranešama savo šiaurės kaimynus) nėra nė vieno dien-raščio, pranešančio virš 10 tu-kstančių prenumeratorių. Tiesa, savaitiniai laikraščiai Lietuvoje daugiau yra skaitomi, bet pas-kuoliniu laiku nėra nė vieno sa-vaitraščio, turinčio bent arti 100 tukst. skaitytojų (patys di-džiausieji savaitraščiai dabar vos praneša 50 tukstančių pre-numeratorių). Sulig statisti-kois daviniais, visi Lietuvos lai-kraščiai, kurių išėina apie 170, tiražas siekia tik apie 250—300 tukst. Vadinasi, Lietuvos visu laikraščių tiražas (skaitytojų skaičius) negali prilygti viena-m bent kiek didesniau užsie-nio laikraščiu. Taip atrodo pa-lyginus skaitytojų skaičių, o kur dar laikraščių formato dy-dis, puslapių skaičius, techniki-nis atlikimas ir kt. Reikia atsi-minti, kad didieji užsienio lai-kraščiai išėina po keletą kartų per dieną (daugelis net po 4 kartus: du numeriai prieš pie-

tus, vienas pietų laiku ir vienas vakare). Prancūzijos, Anglijos ir Amerikos laikraščiai turi la-bai didelį formatą, keletą kartų didesnį už bile Lietuvos laikraš-čių formatą. Ir nežiurint didėlio formato skaičiaus, patys di-džiausieji laikraščiai, ypač ame-rikiečių, pav., „The New-York Times“ („Naujorko laikas“), „World“ („Pasaulis“), anglių „The Times“, prancūzų „Le Temps“, „Matin“ ir kt. papras-tomis dienomis išėina 16—48 pusl., o sekmadieniais iki 80 ir kai kurie net iki 150 pusl. Tai įsivaizdinkit laikraštį, kurio spausdinama, sakysim, milio-nas egzempliorių: kiek čia rei-kia popieriaus, kiek reikia dar-bininkų, kiek redaktorių, kores-pendentų, bendradarbių, kiek mašinų, kol jį atspaudžia ir t.t. Ir ko nerasime tokiam laikraš-ty. Mes jau pradžioje minėjome, kad jį skaito pradant milijonierium, baigiant neturtingia-siu darbininku. Ir visi tokiam laikrašty randa sau pritaikintų, įdomių žinių, naujienų, pasiskai-tymų, patarimų ir t.t. Be to, tokie laikraščiai yra gražiausiai, įvairiausių spalvų paveikslais i-liustruoti. Gali kilti klausimas, kiek gi tokie laikraščiai turi kiauuoti? Pasirodo, kad paly-ginti su savo dydžiu, jie yra vi-siškai pigūs: didžiausieji lai-kraščiai dažniausiai laikos ne iš skatytojų sudėtų pinigų, bet iš gaunamų sumų už idėtus lai-kraštin skelbimus. Paprastai dau-giau kaip pusę tokių laikraščių užima skelbimai. Ir skelbimai yra apmokami nepaprastai brangiai. Todėl, nors laikraš-čiai pardavinėjami gana pigiai, bet leidėjai turi iš jų didžiąsį pelną. Štai, pav., minėti didie-ji Naujorko dienraščiai duoda leidėjams kasmet po keletą mi-lijonų dolerių gryno pelno...

Tai štai kokie laikraščiai yra buvę senovėje, o kokie jie yra dabar. — L. U.

Pamirštų Knygų Diena

Iš 320,000 knygų kiek yra Worcesterio Viešame Knygnye, apie 2,500 prapuola kas metai. Todėl, Robert K. Shaw, paskel-bė, kad pagal direktorių nutari-mą, paskirta „Pamirštų Knygų Diena“, šeštadienį, spalį 22-trą dieną. Toje dienoje Worcesterio gyventojams bus duota proga patenkinti sąžinės išmėtinėjimą dėl nesugražinimo knygų, nes nebus jokių klausinėjimų ir ne-reikės mokėti jokios baudmės. Knygas galima sugražinti kny-gyno centraliniame būdne ar ba bile kuriame skyriuje. Ne-bus jokių mokesčių uždėta, ne-paisant kiek metų ar mėnesių knyga nebuvo sugražinta. Kad būtų lengviau šio miesto gyven-tojams, bus knygyne, 18 Elm gatvės, padėta didelė dėžė su at-idarymu viršų, kur žmonės gal-ės sugražinti knygas. Iš prie-žasties šios „Pamirštų Knygų Dienos“ knygynas neteks apie \$25. mokesčių, bet kadangi bus sugražinta daug knygų, jų ver-tė daugiau negu atlyginus už tą nuostolį. Todel Worcesterio gy-ventojai raginami peržiūrėt len-tynas ar nesiranda užmirštų knygų ir jas atnešt į knygy-ną šeštadienį. Toje dienoje visi bus paliausoti nuo mokesčių ir ne-bus užklausta jokių paaiškini-mų.

ISVERTĖ DANTIS MAMONTO

Philadelphia, Pa. — Netoli Blackwood (New Jersey) laike apdirbimo žemės su mašinomis išvertė 6 didelius dantis Ma-monto, gyvenusio 25,000 metų atgal. Dantys sveria po 5—6 svarus kiekvienas. Turi ilgio 4 colius, pločio ½ ir aukščio tar-kartus: du numeriai prieš pie-

FRODIGH Į ŠERIFŲ VIETĄ

Šiai teip svarbiai vietai reikia vyro Frodigho Gabumų, Teisingumo ir Širdingumo

Thomas H. Johnston,
Otto Zumhagen—Clinton
Owen A. Hoban — Gardner
Lester L. Foss
Walter A. Hardy
Fitchburg
Bertram S. Newell—Holden
Herbert Parker
Lancaster
James R. Oliver
William Sherman Platt
Leominster
David E. Hobson
Southbridge
Stanley I. Wheelock
Uxbridge
Wadsworth H. Crawford
Webster
Noah Frank
William E. Johnson
Westboro
Henry J. Healey
West Boylston
William S. Deering
Winchendon

Jacob Asher
Chandler Bullock
Carl R. Brownell
Zelotes W. Coombs
Samuel Donnelly
Homer Gage
Bennett F. Gordon
Edward S. Hayes
George N. Jeppson
Edward J. McCarthy
Michael J. O'Hara
Andrew A. Rafferty
Jasper Rustigian
James E. Scanlon
Herbert L. Scarles
J. J. Siarkiewicz
Harry G. Stoddard
Willard Swift
Joseph M. Talamo
Mathew P. Whittall
Worcester
George W. Jones, Sec.
Frodigh-For-Sheriff Committee
35 Midland St., Worcester

Išrinkite Vėl

Attorney General

JOSEPH E. WARNER

„ŽMONIŲ GENERALIS ADVOKATAS“

Visuomenės tarnas per 25 metus

Jiškai buvo Jusų Generalis Advokatas per 4 metus. Palaikykite patyrusį visuomenės valdininką

C. EDWARD ALLEY
18 Groveland Street
AUBURNDALE

Amerikos Lietuvis

The American Lithuanian Weekly published every Thursday by Gabriel A. Kyba, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Yearly subscription: in U.S. \$1.50 In Foreign Countries..... 2.00 Single copies..... 5 cents

Advertising rates on application

Amerikos Lietuvis savaitinis laikraštis, išeina šeštadieniais, leidžiamas G. A. Kybos, 14 Vernon St., Worcester, Mass.

Metinė prenumerata: S. V. \$1.50 Užsienio—Lietuvij 2.00 Atskiri egzemplioriai 5 centai

Prenumeratos pradžia skaitosi nuo užrašymo dienos. Prenumerata turi būti apmokėta iš anksto.

Entered as Second Class Matter September 29, 1914, at the Post Office at Worcester, Mass., under the Act of March 3, 1879.

Svetimtaučiai Balsuotojai Suv. Valstijose

Sulig Language Information Service paduodamų statistinių skaitinių, rokuojama, kad suvirš 8,000,000 svetimtaučių vyrų ir moterų galės balsuoti ateinančiuose tautiškuose rinkimuose, jeigu tik į laiką užsiregistruos, kuriose valstijose užregistruojamas reikalautas, ir kurie išlaikys vietiniu moksliskus egzaminus kur reikalauja.

Pagal paskutinės cenzos skaitlines balandžio 1d., 1930 m. Suv. Valstijose buvo net 7,627,436 naturalizuotų piliečių, abiejų lyčių, suvirš 21 metų ir daugiau. Apart to, buvo 1,217,416 su pirmomis popierėmis. Ir dar paskutiniai dvejetainiai metais nuo ėmimo cenzos daugybė vaikų naturalizuotų tėvų dasiekė balsavimo metus, ir dar tūkstančiai pirmų popierių savininkų išsiėmė pilną pilietystę.

Tarpe suvirš septynių milijonų svetimtaučių, balsuojamų metų, 1,122,702 naturalizuoti piliečiai yra gimę Vokietijoje (588,295 vyrai ir 534,407 moterys); 848,843 (545,729 vyrai ir 303,114 moterų) gimę Italijoje; 694,835 (398,920 vyrų ir 295,915 moterų) gimę Rusijoje; 616,349 (363,922 vyrai ir 252,427 moterys) gimę Lenkijoje; 429,125 (235,680 vyrų ir 193,445 moterys) gimę Švedijoje; 294,124 (159,915 vyrų ir 134,209 moterys) gimę Čekoslovakijoje; 243,912 (135,482 vyrai ir 108,430 moterų) gimę Norvegijoje; 132,807 (80,911 vyrų ir 51,896 moterys) gimę Danijoje; 147,150 (80,138 vyrai ir 67,012 moterų) gimę Vengrijoje; 93,981 (60,234 vyrai ir 33,747 moterys) gimę Jugoslavijoje; 90,586 (55,760 vyrų ir 34,826 moterys) gimę LIETUVOJE; 71,582 (38,033 vyrai ir 33,549 moterys) gimę Finlandijoje; 10,540 (7,554 vyrai ir 2,986 moterys) gimę Ispanijoje; 4,789 (2,057 vyrai ir 2,732 moterys) gimę Meksikoj ir t.t.

BEVEIK 3 DALYS SVETIMTAUČIŲ NATURALIZUOTI

Cenzos skaitlinės rodo, kad iš 13,366,407 baltų svetimtaučių gyventojų Suv. Valstijose, beveik 58.8% nuošimčiai arba 3 dalys svetimtaučių naturalizuoti. Kuomet svetimtaučiai klasifikuoti pagal gimtinės šalies, pasirodo daug skirtumų naturalizacijos proporcijoj. Svetimtaučiai iš tų šalių, kurios jau senai siuntė vietinius apsigyventi Suv. Valstijose, turi augstą nuošimtį naturalizacijos tarp, kuomet jie iš šalių, iš kurių velesnieji imigrantai atvyko, sakykime pereitus dešimtis arba dvidešimtis metų, parodo mažesnių nuošimčių. Pav. Danijos nuošimtis buvo 74.9, kuomet Valijos 73.8 nuošimčiai, iš Graikijos 44.7% naturalizuoti, iš Portugalijos tik 18.7%.

Balandžio 1d., 1930m., 1,608,814 svetimtaučių atvyko iš Vokietijos; 133,739 iš tų, arba 70.5% tapo naturalizuotais, 158,689 turėjo pirmas popieras. Iš 595,250 žmonių gimusių Švedijoje, 432,411 arba 69% naturalizuota ir 50,886 turėjo pirmas popieras. Iš 347,852 norvegų, 248,735 arba 70.9% buvo Amerikos piliečiai ir 29,954 turėjo pirmas popieras. Net 1,153,624 gimę Rusijoje, iš tų, 717,966 arba 62.2% naturalizuoti ir 91,958 pirmų popierių savininkai. Iš 491,638 gimusių Čekoslovakijoje net 301,401 arba 61.3% buvo piliečiai ir 44,504 pirmų popierių savininkai. Iš 274,430 gimusių Vengrijoje, net 152,759 arba 55.7% naturalizuoti, ir 152,759 turėjo pirmas

UKRAINEČIAI GRUMUOJA LENKAMS

Žinios iš Vietos Lietuvių Gyvenimo ir Veikimo. Gubernatorius Cross kalbės Lietuviams.

HARTFORD, CONN. — Lapkričio 3 dieną vietos lietuvių judėjimą, ypatingai Vilniui Vaduoti sąjungos narius, pasekė ir vietos ukrainiečiai, pradėjo aktingą veikimą prieš lenkus. Sekmadienį 30 d. spalio, vietos ukrainiečiai susirinkę į Lyric salę, Park st., masiniam susirinkime vienbalsiai išnešė protesto rezoliuciją, kurioje smerkia Lenkijos brutališką elgesį okupuotoj Ukrainoj. Masinio susirinkimo įžanginę kalbą pasakė kun. Teodoras Helanda, principiniu kalbėtoju buvo adv. Teodora Swistun (ukrainietis). Kalbėtojai atpasakojo lenkų žiaurų brutališkumą ir vedamą politiską terorą, bandymą įvesti vergiją rytų Ukrainoj.

Po kalbų tapo išnešta rezoliucija, kurios kopijas žada pasiųst Tautų Lygai, J. V. Amerikos, Francijos, Anglijos ir Italijos valdžioms, žymesnių valstybių Ambasadoriams ir kitoms tarptautiškomis politiškomis įstaigoms su prašymu suvaldyti Lenkijos terorą Ukrainoje. Šiame susirinkime teko pastebėti ukrainiečių pasiryžimą daryti kerštą lenkams, organizuoti Amerikos ukrainiečių politiską judėjimą kovai prieš lenkų okupaciją Ukrainoje.

REZOLIUCIJOS TEKSTAS

"KADANGI, nuo birželio 23 d. iki liepos 24 d. 1932 metais, Lenkijos valdžios teroristinis puolimas ant ukrainiečių gyventojų rytų Ukrainoje buvo brutališkas už jų atsiskaitymą pasiduot neapmokamais darbininkais lenkų dvarponiams, ir

KADANGI, lenkų kariuomenė ir policija areštavo virš 300 ukrainiečių vyrų ir moterų, žiauriai kankino, ir

KADANGI, areštuotos moteris buvo atskirtos nuo jų vaikų ir laikomos uždarytos kalėjimuose be tardymo kelėta savaičių, ir

KADANGI, lenkai neleido ukrainiečiams jausvūmū nuo laukų, nes jėvai laukuose tapo sudaiginti ir kariuomenės pilni kaimai, kur kareiviai bile provokacijos budu korė ir kankino ukrainiečius atsisakančius pasiduot dvarponių vergijon, ir

KADANGI, valstiečiai yra biedni ir žemės geidžiantai ir alkani, lenkų yra žiauriai persekiojami ir vergiami, ir

KADANGI, šis lenkų režimas teroro vakarinėje Ukrainoj tebėra nesustabdytas ir vadinama lenkų "pasifikacija" tebevedama nuo 1930 m.;

TODELEI, laibuna priimta, kad mes reikalaujam, įdant visi nuskriausti gyventojai, kurių turtas tapo konfiskuotas, ar sunaikintas per lenkų policijos ir kariuomenės žiaurų terorą, kad būtų visiems nuostoliai atlyginti.

Taipgi, mes reikalaujam, kad pasirašę šalys tautų mažumų sutartį Paryžiuje 1919 m. sudarytą tarptautinę komisiją ištyrimui padėties esančios Ukrainos krašte Lenkijos okupuotam ir, kad reikalinga pagelba nuvargintiems ir nuskriaustiems ukrainiečiams būtų suteikta.

Taipgi toliaus mes reikalaujam, kad Tautų Lyga darytų žygius suvaldymui lenkų savivaliavimą, terora, pirm negu ukrainiečiai nepakenčiamų sąlygų bus priversti sukilt prieš Lenkiją".

Ukrainiečiai kalbėtojų karštas kalbas ir rezoliuciją palydėjo su triukšmingais apodismentais ir avacijomis. Matyt, kad ukrainiečiai yra labai įnirtę prieš lenkus, nes tuli sugniauzė kumštis grasinančiai išsireiškę, kad išsiėmus kantrybei, kad jei kitų šalių vyriausybės nesuvaldys lenkų brutališkumo Ukrainoje, tai jie imsis žygiu įvykdyti revoliuciją, nesigailės savo gyvybę paaukoti už savo tautinę laisvę. Susirinkime teko pastebėti ukrainiečių didžiausį įtužimą prieš lenkus; šis apsišėiskimas rodo, kad lenkų įiegos okupuotoj Ukrainoj ankščiau ar vėliau bus sutruškintos.

"Amer. Lietuvis" Reporteris

popieras. Iš 142,278 gimusių Finlandijoje, 72,709 arba 51% naturalizuoti ir 15,754 pirmų popierių savininkai. Iš 1,790,424 gimusių Italioje, 894,647 arba 50 nuošimtis naturalizuoti, kuomet 143,380 deklaratantai. Iš 1,268,583 gimusių Lenkijoje, 640,490 arba 50.5% naturalizuoti ir 29,444 deklaratantai.

Cenzos skaitlinės parodo žymų padidėjimą naturalizavimo si tarpe tų grupių, kurios klasifikuotos kaip nosenai atvykę. Taipgi, nuošimtis naturalizuotų paklijo pereitais dešimt metų, nuo 28.1% iki 55.7% nuošimčių. Imigrantai gimę Vengrijoje, nuo 28 iki 50.5%; imigrantai gimę Italijoje nuo 25.5 iki 47.5%; imigrantai gimę Lietuvoje, nuo 25.6 iki 47.5%.

Del Ko Badavo Gandi

Pasauly didelio susidomėjimo sukėlė Indijos tautinio vado Gandi pasiryžimas badauti lig mirties kalėjime, jei anglų vyriausybė nepakeis savo nusistatymo suteikti parijams tam tikrą atstovų nuošimtį vietiniuose Indijos parlamentuose. Matydami Gandi užsispyrimą, angliai nusileido, sutikdami priimti parčių indų pasiulymą tuo reikalui. Tada Gandi badavimą nutraukė. Bet tolimalis pasaulis taip ir nesuprato, del ko Gandi iš tikrųjų badavo. Iš šalies žiurint, atrode net keista, kad Gandi priešinas tam, kad parijai gautų šokių tokių politinių teisių. Todėl ši dalyką verta truputį išaiškinti.

Indija yra vienintėlis kraštas pasauly, kur viešpatuoja griežiausias luomų skirtumas. Kai žiloj senovėj arijų giminės tautos užpludo Indija, paverdamos vietinius gyventojus drafidus, tai jos atsinešė su savim ir luomų skirtumus: tos arijų giminės turėjo pradžioj keturis luomus: kunigų, karių, pirklių

ir ukininkų, kurie gyveno visai atskirai vienas nuo kito, nesimaišydami ir nesigiminduodami vieni su kitais. Jiems priėmus hindu tikėjimą, luomų skaičius dar padidėjo. Dabartiniu laiku Indijoje oficiališkai priskaitoma daugiau kaip 500 luomų.

Bet net pats paskutinis, pats menkiausias iš tos daugybės luomas vis dar yra garbingesnis už parijus. Parijai yra, greičiausiai, pirmųskčių Indijos gyventojų dravidų ainiai. Parijų visoj Indijoje priskaitoma lig 70 milijonų. Parijų padėtis yra gal dar blogesnė už vergų. Parijai yra "nešvarūs", "nepaliečiami". Bramanas, t.y., kunigas, niekad nevažiuos traukiniu, jei tam pat vagonė sėdi parijas. Jei ant bramano nukristų net parijo šešeis, tai ir tada bramanas yra laikomas "susitepusiu" ir turi badauti ir imti tynes, kad "apsišvarintų". Luomų žmonės negali parijų liesti, naudoti parijų indus, net gerti parijai turi iš atskirų šulinių. Miestuose parijai gyvena atskirose kvartaluose. Parijai yra parijai. Parijams parlamentuose buvo paskirta 4% visų vietų. Bet su tokiu atstovavimu klausimo išsprendimu ir nenorėjo sutikti Gandi. Jis nėra priešingasis, kad parlamentų vietos būtų padalytos, atsizvelgiant į tiklybų išsiplatinimą. Bet parijai nesudaro atskiros tiklybinės organizacijos. Visi parijai yra

hindu tikėjimo. Todėl Gandi ir reikalauja, kad parijai ne atskirai rinktų savo atstovus, o drauge su hindusais. Kitais žodžiais sakant, Gandi tuo nori priversti, kad parijai būtų pripažinti lygiateisiais su visais ktais luomais, kad į parijus daugiau nebūtų žiurima, kaip į "nešvarius," kurių reikia šalintis. Juk jei būtų priimtas anglų projektas, tai nei vienas hindusas, nei vienas mahometonas neitų į parlamento rumus, kur yra parijų, nes parijai yra nešvarūs. Iš tokių parlamentų Indijai būtų mažna naudos. Suprasdamas tai, Gandi ryžosi ne tik priversti anglus atsiimti savo įstatymo projektą, bet taip pat priversti ir hindusų luomus priimti parijus į savo tarpą, kitaip sakant, visai panaikinti parijus, kaip tokus. Gandi badavimas ir grasinimas mirti buvo tuo budu mažiau nukreiptas prieš anglus kuriems praktiskai yra vis tiek, kaip bus renkama, kiek prieš savuosius—hindusus ir mahometonus, kad jie susitartų, mestų luomines pažiuras ir parijus pripažintų žmonėmis. Gandi vardas yra tiek svarus Indijoje, kad to, ko ne pajėgė padaryti mokslas ir apšvietimas, padarė Gandi badavimas. Hindusai ir mahometonai pasižadėjo sustarti dėl parijų. Tačiau Gandi vis dar grasiną vėl baudauti, jei jie duoto pažado neįvykdys. Tad Gandi badavimo tikslas buvo padaryti 70 milijonų parijų žmonėmis. T.

Kas Bus Jungtinių Valstijų Prezidentu?

Neseniai kalbėjau si su advokatu Charles Recht, kuris atstovauja Sovietų valdžiai Amerikoje. Jisai tikrina, kad iš pilnai patikėtinų šaltinių sužinojęs, kad dauguma Amerikos piliečių nusistatę prieš dabartinį J. V. Prezidentą Herbertą Hooverį. Jo asmeniniai surinktomis žiniomis jisai yra įsitiknęs, kad dabartinis Prezidentas rinkimuose pralaimėsiaš.

Advokato Recht nuomonė patarėta tuo, kad Prezidentas Hoover labiausiai įerzino Amerikos piliečius savo netaktu. Jo nusistatymas prieš ateivius visiems aiškus. Darbo Departamento Sekretoriaus, Doak, neva komunistų persekiojimas pasirodė ne kas kitas kaip dabartinės valdžios suplanuotas užpuolimas ant ateivių darbininkų.

Siuose rinkimuose Prezidentui Hoover'ui prisiėis sa savo ministerių žygiais pasiskaityti, nes balsuotojai išreikš savo nuomonę per balotus. Nereikia buti pranašu, kad įspėti kurion pusėn balsai kris. Nėra mažiausios abejonės, kad dabartinė administracija pasikeis. Nors advokatas Recht neišsireiškė kas bus Jungtinių Valstijų Prezidentu, vienok iš kalbos buvo matyti, kad naujuoju Prezidentu bus Franklin D. Roosevelt.

Nėra mažiausios abejonės, kad dabartinė J. V. Valdžia net per daug spaudžia ateivius. Kongresmano Hamilton Fish'o neva komunistų bylos pagrėnėjimas bus ne kas kitas kaip bandymas iškelti viešumon nėva ateivių "nusižengimus". Komunistus nėva tardant talkon pasikvietė visus senuosius Caro valdininkus Kongresmono Fish'o patarėju buvo buvęs Maskvos Zandarų viršininkas, pulkininkas Aleksandras Martinovas, kuris pagamino planus, pagal kuriuos visa tvarka buvo nustatyta ir kuriais komisijos nariai vadovavosi. Gi liudininkais prieš komunistus buvo tokie ponai kaip antai Kozirnikų, klubiou savininkas, Bernadski, ir jo draugas tulas Džamgarovas, kuriems niekas kitas nerupi, kaip tiktai iš Amerikiečių pasityčioti. Neseniai visa gauja tų Rusijos "patriotų" pateko į valdžios agentų rankas.

Gi užpakaly visos tos komedijos buvo ir yra garsusis Rusų monarchistas, juodašimtis ir antisemitas, Boris Brazol, kuris savo laikais budamas Prokurorog pagalbininku, Petrograde, tardė žydo Mendel Beilis'o bylą Kijėve. Tas pats Brazol veikė kaip Admiralo Kolčako agentas Amerikoje ir 1919 metais jam pasisekė iš Amerikos bankierių \$50,000,000 išvilioti nėva Kolčakai Sibire su bolševikais kovoti. Kiek vėliau nėva "zionistų" protokolus Anglų kalhon išvertė. Ford's jam už tą darbą po \$1,500 į mėnesį mokėdavo. O dabar girdėti prie valdžios prisilpė ir duoda ministeriams "praktiškus" patarimus.

SVEIKATOS SKYRIUS
Šį skyrių tvarko ir prižiūri AMERIKOS LIETUVIŲ DAKTARŲ DRAUGIJA
Rašo Dr. G. I. Blozis

DANTŲ HYGIENA

Kalbant apie švarumą, ar tai būtų koks dalykas bei kunas arba jo dalis, švarumas reiškia sveikatą ir pastovumą. As čia turiu minty dantų švarumą. Tat ir noriu pakalbėti apie tai, kiek mums naudos iš to, kada rupestingai prižiurime dantis.

Tikiu, kad nerastume pasauly asmens, kuris sutiktų savo gražius dantis pakeisti negražiais, nešvariais ir sukirmijusiais. Niekuomet! Bent aš taip manau. Tačiau iš mūsų lietuvių, sunkaus darbo žmonių, daugumas tai daro, o vis tai dėl dviejų priežasčių, butent: dėl nežinojimo, o dar daugiau iš apsileidimo, geriau sakant, dėl tinginystės išmaino savo gražius, baltus, spindančius dantis į pažaliavusius, parudijusius, pažuodavusius, sukalkėjusius, sukirmijusius ir pagaliau, skaudančius.

Kaip savo gražius dantis laikyti? Tai yra labai lengvas dalykas ir su visai mažomis išlaidomis. Pirmas dalykas: reikia dantų šepetuko, antras — dantų tepalo (tooth paste), trečias — rytą ir vakarą arba prieš gulant ir atsikėlus reikia kokias penkias minutes skirti dantų valymui. Bet būtų geras dalykas, jei būtų galima dantis išvalyti po kiekvieno valgymo.

Kaip vartoti šepetuką? Paimk šepetuką tarp pirštų stipriai ir braukyk išilgai dantų, truputį sukdamas ratu. Išilgai dantų — reiskia žemutinius dantis valydamas, brauk viršun; o viršutinius žemyn, nes braukdamas skersai dantų neišvalysi, bet tik subraiksi į dantų tarpą maistą arba nešvarumą liekanas.

Dabar pakelbėsime apie tai kas atsitinka, kai nevalyta burna arba su maisto liekanomis tarp dantų miegama per naktį. Normaliai miegant žmogus laiko burną uždareš ir kvėpuoja per nosi; taigi burna miegant pasilieka nevdėnta. Taip pat reikia nepamiršti, kad burnoj bakterijų yra daugiau negu, kad mes manome. Ir be to dar burna yra gera vieta rugimui, nes ten yra tinkama temperatūra ir dregmės pakankamai, tad maistas per aštuonias arba daugiau valandų surugsta, sudarydamas gaižia rugštį, kuri veikia į dantis, ištirpina kalke

Na, ar ne gabys Caro patarėjai? Caras jų beklausydamas gyvasties neteko, gi — Hooverio ministriai to neatbodami ir po šiai dienai tų "ekspertų" nurodymais vadovaujasi.

Reporteris

Kongresmano Laiškas Prezidentui

Penkto Distrikto Kongresmanas A. J. Sabbath, Chicago, Ill., pasiuntė sekancio turinio laišką dabartiniam prezidentui Hooveriui:

"Skaičiau šios dienos laikraščiuose, kad ponas Doak, Tamstos Darbo Sekretorius, pagal iškreiptą planą padaryt darbų amerikiečių darbininkui turi "Immigracijos Algų Surašo Brigada," kūrns išpinėja labdarystės ir pašalpos organizacijų veikimuose sužinoti ar koks nepilietis gauna paramos, tuo budu tapdamas viešumos sunkenybe ir pagal įstatymus gali but deportuotas.

"Aš skaitau šį nusistatymą ir programą ne tik nežmonišku, bet ir įžeidanciu. Šie nelaiminigeji žmonės be darbo tikrumoje neatima darbus nuo Ameri-

SKAITYK IR PRIMK DOVANAS NUO "AMERIKOS LIETUVIO"

Kas dabar užsirašys "Amerikos Lietuvi" metams ir prisišys \$2., tas gaus LAIKRAŠTĮ ir DOVANAI \$2.40 vertės ISTORIJA ŽYMAUSIŲ EUROPOS TAUTŲ KARIAVUSIŲ SENOVĖJE ir PASAULINĖJ KARĖJ SU LIETUVOS KARIUOMENĖS PRIEDU. Su ŽEMELAPIU. 193 dubultavi puslapiai—pavieniai ir priedu, 456 puslapiai, 134 paveiksiai.

Apie tos knygos vertę daug čia nekalbėsime, tik trumpai pažymėsime, kad iš joje aprašytų kariškų baisinybių daug nepaprastų įspudžių įgyisit, daug nežinomų dalykų patirsi. Vien tos knygos padarymas lėšavo virš \$2,000.00. Bet norėdami "Amerikos Lietuvi" išplatinti, atiduosim ją UŽ DYKĄ tiems, kurie dabar užsirašys Amerikos Lietuvį. Kreipkitės —

AMERIKOS LIETUVIS 14 VERNON STREET WORCESTER, MASS.

ŽODYNELIS

GREIČIAUSIA IŠMOKSI ANGLIŠKĄ KALBĄ

Turėdamas klešeningi žodyneli, sutaisyta pagal geriausią kalbamokslinį budą be niekeno pagelbos išmoksi kalbėt, skaityt ir rašyt. Kaina \$1.00

AMERIKOS LIETUVIS 14 Vernon Street Worcester, Mass.

Juodas Raitelis

Gale kaimo stovi ilgas vieno aukšto namas, su senoviniu vartais ir gyvąja tvora. Namas senas, kiemas tuščias, tik akacijos krūmai jauni ir tvirti. Už tvoros matosi pievos. Dienos metu šis kampelis tolygus, tuščias ir liudnas, ir tik saulė leidžiantis, kuomet nepastovios auksinių debesų grupės plaukia dangum, malonu pasidėti prie namo ant suolo.

Štai ir dabar ant šio suolo sėdėjo dviese šeimininko dukteris ir mokytojas, kuris visam kaime jau skaitėsi jos sužiedotiniu. Jie tyliai žiūrėjo į toli.

—Kodel jus šandie taip susijaudinę? —paklausė mokytojas. Mergina nieko neatsakė, bet, kuomet išnešė lempą, jis išsigando, pamatęs išbalusį jos veidą.

Mergina buvo graži, nors jau nebeprimos jaunystės; gimis jos veido buvo teisingas; jos buvo gana gražus ugis, daug vertingo buvo visoji figūra. Akys, pridengtos ilgais blakstienais, žiūrėjo klaičiu, keistu žvilgsniu.

Mokytojas buvo gerutis; jis mylėjo pirmą kartą gyvenime, buvo tikras, kad jis yra taip pat mylimas ir buvo laimingas.

—Šandie aš įgijau labai brangų indelį, savo liaudies dainų rinkinį, — pradėjo jis kalbėti. —Ten pat yra vietos padavimas, apie juodąjį raitelį. Visi vietos žmonės apie jį žino. Jie visi tiki, kad netikėtas pasirodymas raitelio atneša nelaimę. Aš namu, kad kilmė šio padavimo reikia ieškoti Rytuose. Pas arabus yra panašūs padavimai. Laikė saulėleidžio, iš tyručių pasirodo raitelis. Jis panašus į keliauninką, už balno odinis krepšys. Jis sveikina šeimininką Allacho vardu ir prašosi nakvynės. Bet, kuomet dėkodamas už nakvynę apeidžia namą, tai kartu išneša su savimis laimę. Raitelis dingsta tyruose, iš kur atsirado, ir kartu dingsta laimė vaišingo namo.

Mokytojas butų pasakojęs ir toliau, jei tingiai miegantis tiesiais šuo nebutų metęsis prie atvirų vartų. Priešai juos stovėjo raitas žmogus.

—Juodasai raitelis! — sušuko mokytojas, juokingai nusistebėjęs.

Pasigirdo garsus, energingas balsas: —Atsiprašau, ponas Kastneris namie?

Mergina atsistojo ir, priėjus artyn, atsakė: —Tėvas grįš tik rytoj.

—O, panelė Elzbieta, bučiuoju jus rankutes. Pažįstat mane, Aš — grovas Simon'as. — Jis pasuko arkli kieman ir žaidžiančiu tonu tęsė: —del Dievo švento, duokit man ką nors užkasti. Aš nuo pusiaudienio nieko nevalgiau, o man dar dvi mylios namon.

—Mes visumet su džiaugsmu priimtumėn, bet mus vakariene labai prasta.

—Nebukit tokios kuklios! Juk jus žinot, kad aš — medžiotojas. Duokit man šmetelį lašinių su duona, ir išgelbėkit mane nuo bado mirties!

Grovas nušoko nuo arklio ir metė pavyzdžius vežilui.

Kumet jis padavė Elzbietai ranką, mokytojas ką tik menis juokė, — taip grovas jam atrodė negražus. Plaukai ant kamptuos kaukuolės buvo trumpai nukirpti ir nuo smilkinio iki pakausio tęsėsi kreivas randas kokios tai didelės žaidos. Tarp

kitko, nosis ir burna buvo gražios, o gražios, tamsios akys spindėjo protu, linksmumu ir gyvenimo jėga.

Laikė vakarienės trijuose, mokytojas turėjo prisipažinti sau, kad grovas Simon'as buvo, kad ir nelabai simpatingas, bet visgi įdomus ir originalus asmuo.

Iškarto Simon'as kalbėjo tik su mokytoju, bet jo žvilgsnis nuolat ieškojo merginą.

Šitas jo atkaklus ir kankinantis žvilgsnis vargino merginą. Ji tyliai sėdėjo ranka pasirėmus ant stalo, rodos slėpėsi nuo lempos šviesos.

Bet štai grovas kreipėsi į ją, ir mokytojas pastebėjo, kad jie kalbėjo apie tai, ko jis negalėjo suprasti. Jie kalbėjo apie kaimynines turtingas šeimynas, intymius atsitikimus klubuose ir teatruose. Mokytojas pirmą kartą sužinojo, kad jo sužiedotinė įdomiausi knygomis, muzikos naujienomis ir madomis, apie ką ji juo niekuomet nekalbėjo.

—Ar dar dainuojat — paklausė grovas.

—Kaikada, retai.

—Ar žinot jus "Ninon"?

Ir Elzbieta, kurią mokytojas niekuomet negalėjo pripažinti, be jokio sviravimo atsisdėjo prie partapiono ir pradėjo dainuoti savo gražiū garsiu kontraltu.

Mokytojas nežinojo francų kalbos, bet jam rodėsi, kad JUODASAI Gal. 2

akompanimentas parašytas liudnam, bet lengvabūdžiui tekstui.

Grovas paprašė, kad ji praleistų iki tiltui.

Jie ėjo trijuose, gi grovas arkli vedė už pavadžių.

Mergina sudrebėjo: —Kaip vėsu!

—Aš tuojau jum atnešiu skėpetą — pasakė mokytojas ir surgrizo namon.

Nekurį laiką tylėjus, grovas kreipėsi į merginą:

—Elzbieta, ar galimas tai daiktas? Nejaugi jus ruošiatės ištekti už tokio žmogaus?

—Tai jusų neličia!

—Tai beprotybė, nusizengimas! Tai savizudystė! Jus norit atsikratyti šito šalto namo? Bet ką jus išlošit, jei palaidosit save mažutįj kambarėlį kaimo mokytojo ir visą šaltą namą? Bet ką jus išlošit, jei palaidosit save mažutįj kambarėlį kaimo mokytojo ir visą šaltą namą? Bet ką jus išlošit, jei palaidosit save mažutįj kambarėlį kaimo mokytojo ir visą šaltą namą?

—Paskui? Ir tai aš jum pasakysiu, bet ne šandie. Rytoj šešiose ryto aš busiu vėl čia, ties tiltu. Ateisit jus?

—Ar neišėjot jus iš proto? — atsakė ramiai, su nekuriu nachaliskumu, grovas, — taip aš išėjau iš proto šiandie vakare....

—Jis nepabaigė, nes tuo kart artinosi mokytojas, neišinas skėpetą.

Grovas užšoko ant arklio ir tyliai pratarė: —Tai taip, šešiose ryto, prie tilto!

Mergina tylėjo, spausdama sau rankas, o tuo laiku mokytojas supo ją skėpetu.

—Simon'as padavė sėdėdamas ant arklio ranka pirmiau mokytojui, o paskui merginai; jos ranka buvo šalta. Nekurį laiką ji tylėjo netraukdama iš jo rankos, o paskui staga sukandus dantis pratarė: —Šešiose!

Grovas ją suprato ir risčia paleido savo arkli.

Mokytojas ir Elzbieta tuojau grįžo namon.

Kumet jie kartu ėjo dulkėtu keliu, šalta ir paniurusi širdgėla spaudė Elzbieta.

—Pasakykit, kodel jus grovi sakėt, kad iš jus tolimes gimnaitis? — paklausė mokytojas.

—Juk tai — teisybė.

—Taip, bet kodel jus nerekomendavot mane kaip savo sužiedotinį?

—Kaipo mano sužiedotinį? Jus juo niekuomet nebusit!...

Vargšo mokytojo apsisukę galva, nieko jis negalėjo suprasti kas dedasi aplink.

O tuo tarpu juodasai raitelis joj per medinį tiltą, su pavogta laime už balno...

Išvertė Ant. Skrinskis.

FOR CONGRESS

Fourth District

RE-ELECT CONGRESSMAN PEHR G. HOLMES

A fearless champion for fair and just legislation.
A man of ability, experience and integrity.

FRANK E. COLESWORTHY

Kas Girdėtis Lietuvoje

BAISI ŽMOGŽUDYSTĖ

Žmogžudys už nužudymą savo meilužės gavo 3 metus kalėjimė.

Kaunas. — Šį pavasarį iš vieno šulinio Kaune buvo išgriebtas nužudytos jaunos moteriškės lavonas. Ilgą laiką pasilikto jis neidentifikuotas. Pagalios surasta, kad nužudytoji moteris yra Felė Bilevičiūtė iš Šiaulių. Pradėta ieškoti žmogžudystės kaltininkų ir sužinota, kad ji ilgus metus gyveno su tulu Pranu Šileika, kuris gyvena kaip tik tame name, kuriam tas šulinys priklauso.

Suimtas Pranas Šileika greitai prie žmogžudystės prisipažino. Prisipažino, kad jis nužudė Bilevičiūtę dar lapkričio mėn. pereitų metų ir jos lavonas šulinį išbuvo penkis mėnesius.

PRANO ŠILEIKOS BYLA

Spalio 5 d., Kauno apygardos teismas nagrinėjo Prano Šileikos bylą, kuri sukėlė didelį žmonių susidomėjimą. Čia paaiškėjo ir visos šios šurpulingos žmogžudystės aplinkybės. Apie tą bylą "L. Z." rašo sekamai: Iš pat ryto teismo rumai buvo apgulti publikos. Į posėdžių salę tik dalis žmonių tetilpo. Per dieną smalsuolių buvo pilni koridoriai. Šileika kaltinamųjų suolan sėdo vizitiniu kostiumu, išsifrantinęs.

TEISMO SUDETIS

Teismui pirmininkavo Bortkevičius, nariais buvo Vaitiekavičius ir Rašinskas; kaltino pats valstybės gynėjas p. Byla; teisiamąjį gynė pris. adv. Zymonas; civil. ieškinį palaikė nužudytosios brolis J. Bilevičius. Perskaičius kaltinamąjį aktą pirmininkaujas paklausė Šileiką ar jis prisipažįsta kaltu. Šileika prisipažino.

Adv. Zymonas prašė bylą spręsti uždarus duris, tačiau valstybės gynėjas pareiškė, kad nesvarbu, ar teisiamajam viešumas malonu ar nemalonu, o reikią tik žiūrėti valstybės interesų. Teismas Zymono prašymą atmetė.

CHARAKTERINGA ŠILEIKOS IŠPAŽINTIS

Pirmininkaujančio paklaustas ar neturi ko paaiškinti, Šileika pro sąrašas pasakojo svarbesnius paskutinių dešimties metų savo gyvenimo etapus. Jis tarnavo šaulių sąjungoj, buvo gimnazijos mokytojas. Tačiau niekur negalėjęs tarnauti dėl Bilevičiūtės. Visur buvo skundai, grąšininiai, persekioji-

Pirmininkaujas prašo plačiau papasakoti apie patį nužudymo momentą.

— Tas buvo labai greit, — atsakė Šileika, — 20—30 sekundžių.

Katras kartą pirmą puolėt? — Ji ėjo į mane tardama "aš tau vis tiek neduosiu gyventi"...

— Ką manei žudydamas, — vėl klausia pirmininkas.

— Nebuvo kada galvoti: aš ją sučiupiau, suspaudęs papurčiau ir baigta...

Prokuroras — Ar buvo atsitikimų, kad tamsta anksčiau ją butum mušęs?

— Mušiau Biržuose, Raseiniuose ir Kaune.

— Ar Biržuose ji pas tamstą gyveno?

— Porą savaitių.

— Ar Šiauliuose užėjęs pas Bilevičius neapsinakvodavai?

— Apsinakvodavau.

LIUDININKAI

Liudininkų buvo šaukta 15, bet atvyko tik 11.

Kuodis sako, kad jis su Šileika buvęs pažįstamas jau nuo 1923 m. Ilgą laiką buvęs nesimatę, bet kai susitikė ir pradėję kalbėtis, tai Šileika, išsigėręs, be ko kita Kuodžiui pasakojęs ir apie Bilevičiūtės nužudymą. Be to, Šileika klausęs Kuodį kaip chemiką, ar negalima esą cheminiu būdu sunaikinti lavoną, na, pav., dramblio. Kuodis atsakęs, galima, bet tam reikalingi pinigai. Pinigų Šileika žadėjęs parupinti ir kalbėjęs apie plėšimą ar atentatą.

Kiti liudininkai bylos aplinkybių veik nieko neparyškino, tik Šileikos liudininkai, ypač Šiaulių gimnazijos mokytojas Rimkus įrodinėjo, kad Bilevičiūtė buvus laisvo elgesio mergina.

Ekspertu išsauktas Kauno apskrities gydytojas Petratis pabrėžė, kad Bilevičiūtė buvus pamaugta.

PROKURORO KALBA

Valstybės gynėjas p. Byla šia proga pasakė labai ramią kaltinamąją kalbą.

— Jei žvėris žudo žvėrį, — pradėjo p. Byla, — paukštis drąsok paukštį, žuvis ryja žuvis, tai dėl to žmogus jaudinies, nori žudoma išgelbėti. Dar didesnis visuomenėje kyla pasipiktinimas dėl smurto. Kulturingas žmogus smurtu piktinasi, reikalauja atstatyti pažeiktą teisę.

Valstybės medžiaginius nuostolius žmogui gali atlyginti, bet sunaikintos gyvybės ji negali atgaivinti.

Bausmėmis valstybė šiek tiek sulauko nuo nusikaltimo ir nuramina nusikraustoj artimųjų jausmą. Jau tiek amžių katalikių bažnyčios rytmetinė maldoj kartoja "Neužmušk," menas ir literatūra stengias sušvelninti žmonių papročius, tačiau nužudymų vis tiek yra.

Tokios mintys kyla mano galvoj šią bylą sprendžiant. Ši byla kelia visuomenės susirupinimą kaip dėl tų sąlygų, kuriose auklėjama jaunuomenė, tiek ir dėl pačios aplinkumos, kurioje visuomenė gyvena. Juk nužudymas įvyko miesto centre, šalia kambariai žmonių gyvenami, nužudyta 7 val. vak., kada miesto gyvenimas virte verda. Moteris nužudyta, įmetama šulinin ir čia ji išbuna 5 mėn. Tokiam veiksmui atlikti, tai reikia nepaprastos drąsos, atkaklaus pasiryžimo ir ištvermės.

Ir teisiamasis ir jo liudininkai stengias įrodyt, kad nužudytoji buvus nepadoraus elgesio mergina. Bet ar prostitutę galima nužudyti? Pagaliau ji buvo gera ar bloga, bet Šileikai ji buvo gera.

Šileika žmogus su politinėmis tendencijomis, kaip "Geležinio vilko" narys tremiamas, jaunas ir pilnas energijos, o kaip jis rupinas savo kudiškiu? Kai motina skundžias, kad nesą kuo kudiškis maitinti, Šileika pasiulo

kudiškiui duoti kažkokių milteilių, nuo kurių jis užmigsias ir nepabusias, ir tai savo kudiškiui. Priteistus alimentus Šileika mokė tik kai teismo antstolis uždeda areštą ant jo algos. Sako nužudytoji jam buvus negraži, net šlykšti, jis jos nekėsdavęs, bet iščius dešimt metų Šileika su ja gyvena, skatina viltis susituokti, velionės motinos ir brolio akyse ją vadina savo sužadėtine. Kad nužudytoji buvo jam artima moteris dėl to nėra jokio abejojimo.

Augąs vaikas klausia, kodėl tėvas kartu negyvena, mokykloj iš vaiko tyčiojas kiti vaikai, tai aišku, motina turėjo rupintis ir ji reikalavo vedybų.

Šileika visą laiką skundžias, kad Bilevičiūtės persekiojamas jis turėjęs trunkytis iš vienos vietos į kitą vietą. Bet šaulių s-gos valdyba vienąsą rašo universiteto rektoriui raštą, kuriame atsakė, kad Šileikos šaulių s-goj nesą, jis sunkiai nusikaltęs ukininkų s-gos pinigų atžvilgiu ir, slapstydamas, esąs pabėgęs Rygon. Tas rodo, kad Šileika slapstydavos ne vien Bilevičiūtės persekiojamas.

Priešęs prie nužudymo momento, prokuroras atvaizduoja tą momentą su visomis smulkmenomis ir tvirtina, kad susijaudinimo nebūta. Tiesiog keista esą: Šileika ligi pat jo suėmimo valandos gyvena tame pačiame kambaryje, kur pats nužudė moterį kasdien mato šulinį, ir kurį įmetė nužudytosios moters lavoną, ant stalo guli peilis, kuriuo Bilevičiūtę badėniekas jo nejaudina, jis ramus vaikščioja po miestą ir po senovei girtuokliauja, jo sąžinė rami. Čia tai ne Dostojevskio Raskolnikovas, kuris nužudęs senutę nerimtas ir apie nužudymą pats praneša policijai. Šis studentas ne toks. Artėjant pavasariui Šileika rupinas lavoną išgabenti, kad pradėjęs puti neišeitų aikšten, ir jis klausia Kuodį, kaip chemiką, patarimo, ar negalima esą cheminiu būdu sunaikinti lavoną. Kuodis atsakė, kad tam dalykui reikia pinigų, tai Šileika kalba apie atentatą.

Kadangi nusikaltimo žymės aiškios, tai prokuroras prašo teismą kaltinamąjį nubausti.

GYNEJO KALBA

Teisiamojų gynėjas pris. ad. Zymanas savo įrodinėjo, kad Šileika Bilevičiūtę prigavęs budamas girtas, kad ji kaltinamąjį persekiojus, ėdus, kol išvedus iš lygsvaros. Šileika Bilevičiūtę nužudęs budamas susijaudinęs.

Prašo teismą Šileikos pasigailėti.

Šileika paskutiniu žodžiu irgi prašo pasigailėti.

TEISMO NUOSPRENDIS

Lygiai 19 val. teismas paskelbė rezoliuciją: Pr. Šileika nubaudžiamas trejais metais sunkų darbų kalėjimu. Iškalėti ligi teismo 5 mėnesiai į bausmę įskaitomi ir jam lieka kalėti 2 metai ir 7 mėn. Tesmo išlaidas uždėti nuteistajam. Be to, iš Pr. Šileikos priteisti nužudytosios sunui Pranui Bilevičiui kas mėnuo po 50 lt. pradėdant 1931 m. gruodžio 30 d. iki Pr. Bilevičius sukaks 17 metų amžiaus.

Nebus Daugiau **UŽKIETĖJIMO** DUJŲ SKILVYJE, SIRDIES PIKTUMU Greitą Pagalbą Naudojant **Pepsinic Seltzer** Kad gavus tikrą produktą, nunešk šį skelbimą vaistininkui **Rašyk PEPSINIC SELTZER CO. Worcester, Mass. GAUSI SAMPELĮ DYKAI**

Kodel Mainyt? "CHRIS" NELSON

SENATORIUS

Pirmo Worcesterio Distrikto 5, 6, 7, 8 ir 9 Dalies

Rinkimai Antradieny Lapkričio (Nov.) 8-tą, 1932

KALĖDŲ EKSKURSIJA **LIETUVA** Rengia Lietuvių Laiv. Agentų Sąjunga Amerikoje **SVEDU AMERIKOS LINIJA** N. NEW YORKO ir KLAIPĖDA **S.S. "DROTTNINGHOLM"** išplauks iš New Yorko GRUODŽIO 2-trą, 1932 M. Ekskursijos palydovas p. Vl. P. Mučinskas, Svedų Amerikos Linijos, Centro rastiinės Amerikoje, Lietuvių Skyriaus vedėjas. Jis stengsis padaryti kelionę pilną įdomybių, apie kurią visiems bus malonu prisiminti. Gauk brošiūrėles: "Bendros Informacijos Kelionėje į Klaipėdą" ir "Kalėdų Ekskursija." Gaunamos pas agentus arba: **Swedish American Line** 10 State St. Boston, Mass.

P-LĖ JULĖ MITRIKAITĖ — WORCESTERIETĖ žymi soprano dainininkė, dainuota W. L. U. K. Koncerte, kuris įvyksta sekmadienį, 6-tą lapkričio (Nov.), kaip 8 v. vakare, Lietuvių Ukėšų Klubo svetainėje, 12 Vernon gt., Worcester, Mass.

PEHR G. HOLMES

Kadangi svarbus rinkimai įvyksta už kelių dienų, su malonumu mes imame šią progą atkreipt dėmesį į išrinkimą kongresmano nuo šio distrikto.

Mūsų draugas, gerbiamas Pehr G. Holmes, kurs ejo pareigas kaip atstovas Kongrese nuo 4-to Massachusetts Kongresinio Distrikto nuo kovos 4-tos 1931 metų, buvo paskirtas republikonų kandidatų į kongresmanus nuo šio distrikto.

Kongresmanas Holmes yra gerai susipažinęs su šio kongresinio distrikto reikalais ir jeigu bus vėl išrinktas, toliau rūpysis savo distrikto žmonių reikalais taip stropiai kaip jis praityje.

Sustokime valandėlei ir pažvelkime atgal į ilgą visuomenės tarnystės rekordą, kuris stovi kongresmano Holmes kreditui. Jisai pradėjo savo viešą karjerą kaip Worcesterio miesto tarybos narys, nuo 1908 iki 1911 metų.

Jo pasidaravimas miesto valdžioje per tuos metus turėjo daug pasisekimų ir aukštai įvertinamų, ir jis toliau pasiekė aukštesnių vietų, budamas išrinktas Worcesterio miesto majoru 1917 metais.

Kada buvęs Kongresmanas iš šio distrikto pranešė, kad ketina pasitraukti iš viešosios tarnystės prolemomis.

Kada buvęs Kongresmanas iš šio distrikto pranešė, kad ketina pasitraukti iš viešosios tarnystės prolemomis.

Kongresmanas Holmes yra narsus teisingų įstatymų leidi-

mo čempionas. Jisai yra teisingumo, gabumo ir patyrimo žmogus ir jo rekordas pagelbėjo jam but išrinktu antrą kartą lapkričio 8-tą dieną.

Worcesterio Lietuvių Draugijų Susirinkimai

DRAUGIJOS SUSIRINKIMAS

Tėvynės mylėtojų draugystės, 50-tos kuopos susirinkimas įvyks lapkričio 6-tą dieną, 1932 metuose, L. U. K. svetainėje, 12 Vernon gatvės, 4-tą valandą po pietų.

SV. JURGIO DRAUGIJOS REIKALAI

SV. JURGIO draugijos susirinkimas įvyks šeštadienio vakare, lapkričio 5-tą dieną, 1932 metuose, L. U. K. svetainėje, 7-tą valandą vakare.

SV. JURGIO draugija gavo daug žinių nuo Lietuvos Atstatymo Bendrovės centro-valdybos.

Malonėkite visi kurie turite šios bendrovės šėrus ateitį į šį susirinkimą.

POLITISKOS PRAKALBOS PRIEŠ BALSAVIMUS REPUBLIKONAMS PRAKALBOS

Ketvirtadienį, lapkričio 3-ąją dieną, 8-tą valandą vakare, įvyko prakalbos republikonams, Lietuvių Naturalizacijos arba Ukėšų klubo svetainėje.

DEMOKRATŲ PRAKALBOS

Antradienio vakare įvyko prakalbos Demokratų partijos piliečiams, teipgi Lietuvių Ukėšų klubo svetainėje.

Tenementai Ant Randos

Moderniški penkių kambarių tenementai — šiltas ir šaltas vanduo su visais patogumais.

Motiejus A. Čivinskas GERIAUSIS LIETUVIS GRABORIUS

Patarnauju laidotuviams ir išrandavoju automobilius įvairiems reikalams ir prieinamiausia kaina.

RCA Victor ir Stromberg Carlson Radio. Labai Prieinamomis Mėnesinėmis Mokestimis. Gausus Nuleidimas Už Jusų Seną Radio, Kada Mainto su Vienu iš Šių Naujų Išdirbysčių Radio.

Worcesterio Lietuvių Draugijų Susirinkimai. SV. JURGIO DR-STĖS VALDYBA WORCESTER, MASS.

BIRUTĖS DRAUGIJOS VALDYBOS ADRESAI WORCESTERY: Pr. Juozunas Pirm. 9 Caroline Street, Auburn, Mass.

SV. LIUDVIKO D-JOS KOMITETO ADRESAI, WORCESTERY. pirm. Juozas Pigaga, 14 Harlem St. Vice-Pirm. Pirm. Juozas Baravykas, 19 Endicott St.

PARSIDUODA. Geri žieminiai kopustai po 1 1/2 cento už svarą. Kreipkitės pas Vincą Cipliauską, Reseryoir gatvės Cherry Valley, Mass. (43-45)

PARSIDUODA. Turiu pardavimui namų, krautuvių, gasolino stočių, ukėjų ir kitokių įvairių rūšių "biznių".

PARSIDUODA. Turiu pardavimui namų, krautuvių, gasolino stočių, ukėjų ir kitokių įvairių rūšių "biznių".

Tenementai Ant Randos. Moderniški penkių kambarių tenementai — šiltas ir šaltas vanduo su visais patogumais.

Motiejus A. Čivinskas GERIAUSIS LIETUVIS GRABORIUS. Patarnauju laidotuviams ir išrandavoju automobilius įvairiems reikalams ir prieinamiausia kaina.

KONCERTAS

Worcesterio Lietuvių Amerikos Piliiečių Klubo Koncertas rengiamas 6-tą dieną lapkričio (Nov.), kaip 7:30 val. vakare, L. P. Klubo svetainėje, Vernon gatvės.

Koncerto programos bus įvairus, ir klasiškas. Dainuota Worcesterio ir visoj apylinkėje pasižymėjusi dainininkė p-lė J. Mitrikaitė.

Čia išgirsite puikius dainininkus dainuojant ir susipažinst su kandidatais, lenktinuojančiais užimt kaip šalies taip ir valstijos vietas.

Kviečia A. P. Komitetas

Didelės Ristynės

Antradienio vakare, lapkričio 8-tą dieną, Mechanics svetainėje įvyks didelės ristynės, kurios ypatingai įdomios lietuviams, nes Vincas Bartušis, išbandęs savo spēkas su dr. Freddy Myers.

Draugijų Susirinkimai

PRANEŠIMAS

SV. JURGIO mėn. susirinkimas įvyks šeštadienį lapkričio 5, 1932. Prašome visų draugijos narių atsilankyti ant šio susirinkimo, nes bus apkalbama daug svarbių dalykų.

POLITISKOS PRAKALBOS AUSROS VARTŲ SVETAINĖJE

Trečiadienio vakare įvyko politiškos prakalbos Ausros Vartų svetainėje, kur atsilankė didelė lietuvių minia paklauskyt įvairių kandidatų kalbą.

Adv. Pranas Bublys buvo prakalbų vedėjas. Kalbėjo kongresmanas Pehr G. Holmes, kandidatas del išrinkimo antru kartu; Senatorius Christian Nelson, kandidatas į senatorius nuo pirmuoju Worcesterio distrikto; atstovas Victor E. Ohlander kandidatas del atstovavimo 6-tą miesto sritį; ponias Clarence W. Bolster kalbėjo už Roland S. Frodigh, kandidatą už šerifus; R. Hugh Conn kalbėjo už išrinkimą Lieut. Gub. W. S. Youngman.

Užėjami į J. Kerbelio krautuvių galėsite pasirinkti bile vieną iš geriausių išdirbysčių šildytuvų.

EKSTRA!—50 galionų Aliejaus ir Tanka Dovanai

Fowler Šildytuvai. duosis tiems, kurie pirsks už \$49.50 arba už \$57.50 FOWLER PEČIŲ, modeliai B ir A. Gvarantuoti ant 5 metų. Parsiduoda ant išmokėjimo.

JONĄ KERBELĮ, 22 Foster St. Tel. 5-4856 — Worcester

Ben. Mendelsohn ADVOKATAS. 390 Main St. Room 931-932 Worcester, Mass. Tel. 5-3865 Res. 2-4233

Vincas Degutis Budavojimo Kontraktierius Dial 5-5824 55 Eunice Ave. Worcester, Mass.

MESSIER'S DINER Pabandykit Pas Mūsų Sykį Pavalgyt 49 Millbury Gatvės

A. Žiugžda Lietuvis Meistras ir Maliorius. Statom garadžius. Taisom stogus. Pristatom namų pijažus ir patys planus padarom.

Broliai Baravykai PRISTATO ANGLIS ir MALKAS Perkrausto Baldus ir Pijanus Adresas: 254 Millbury St. Worcester, Mass.

PERKAME Lietuvos Laisvės Paskolos Bonus Kreipkis Amerikos Lietuvio Knygynas Worcester, Mass. 14 Vernon St.

NAUDOTI PIANAI Nuo \$25. ir Aukščiau. PLAYER PIANAI Už Žemą Kainą— \$145

VIKTROLOS NUO \$10. IR AUKŠIAU RADIO UŽ NUPIGINTAS KAINAS LENGVUS ISMOKEJIMAI

M. Steinert and Sons 308 MAIN GATVĖS, Worcester, Mass. PAIEŠKOJIMAI